

TJEN FOLKET

★ medlemsblad for AKP(m-l)

OKTOBER 1976

INNHOOLD

Leder:

Formann Mao er død — sett Maos linje i høgsetet! 2

Styrk partiets ledelse i streikekampen! 4

Dagsavis-kampanja:

La oss avvise «den minste motstands vei»! 5

For ein sigerrik kampanje — knyt massene til avisa. 8

Vervekampanja:

Bruk den nye grunnsirkelen 10

Programdiskusjonen:

Revisjonismen sitter djupt. Sjølkritikk fra Enok 13

Hovedmotsigelsen i verden — svar til Jan 16

Formuleringa av hovedmotsigelsen — gjensvar fra Jan 16

Bilag:

Materiale til møtet om masselinja.

FORMANN MAO ER DØD — SETT MAOS LINJE I HØYSETET!

Kamerater! Med sorg mottok vi meldinga om at formann Mao var død. Formann Mao var vår tids største marxist-leninist. Gjennom hele sitt revolusjonære arbeid og gjerning har han blitt et lysende forbilde for kommunister i hele verden og alle verdens undertrykte folk og nasjoner. Som formann i KKP ledet han partiet gjennom kamp mellom ulike «venstre» og høyreopportunistiske linjer og ei korrekt marxist-leninistisk linje, slik at KKP var istand til å utvikle seg og vokse i styrke gjennom klassekampen og kampen mellom de to linjene. Under formann Maos ledelse blei KKP i stand til å lede den kinesiske revolusjonen. Etter kontrarevolusjonen i Sovjet, stilte han seg i spissen for kampen mot Kruttsjov og mot sosialimperialismen og den moderne revisjonismen. Han gav Sovjet karakteristikk et fascistisk diktatur av Hitlertypen. Han stod i spissen for kampen mot de revisjonistiske klikkene til Liu Shao-chi, Lin Piao og Teng Hsiao-ping i KKP og mobiliserte hele det kinesiske folket til den store kulturrevolusjonen.

Gjennom sitt arbeid anvendte og videreutviklet han marxismen-leninismen. Bl.a. gjennom sine verker om folkekrigen, videreutviklinga av dialektikken i «Om motsigelsen», prinsippet om masselinja, teorien om videreføringa av revolusjonen under proletariats diktatur hvor han trakk den slutninga at borgerskapet var å finne innfor partiet.

Etter degenerasjonen av det forrige kommunistiske parti i Norge kan vi trygt si at uten

Maos linje som rettesnor og KKP's kamp mot revisjonismen ville opprettelsen av AKP(m-l) vært utenkelig.

På alle områder i kampen mellom den sosialistiske og den kapitalistiske linja stod formann Mao i ledelsen uten vakling.

*LÆR AV MAO:
TA ALVORLIG PÅ KAMPEN
MELLOM DE TO LINJENE*

Kamerater. Vi i AKP(m-l) har en hard og seig kamp foran oss både på kort og lang sikt. Arbeidet med å lede arbeiderklassen i Norge fram til den sosialistiske revolusjonen er bare i sin spede begynnelse. Denne kampen vil gang på gang stille hver enkelt kommunist og hele partiet på store prøver, og hele tida vil vi bli stilt overfor valget mellom de to linjene. Velger vi rett vil partiet og klassen ha framgang, velger vi feil venter stagnasjon og tilbakegang og i visse tilfeller død.

Avdekkinga og oppgjøret med det høyre-revisjonistiske avviket i partiet viser dette mer enn tydelig.

Som Mao sier: «Uten en fast og riktig politisk orientering er det umulig å fremme en hard kampstil. Uten en hard kampstil er det umulig å bevare en fast og riktig politisk orientering.»

Om kommunister: «En kommunist bør være

storsinnet, trofast og aktiv, revolusjonens interesser må være ham dyrere enn livet, han må innordne sine personlige interesser under revolusjonens interesser, han må alltid og overalt holde fast ved de riktige prinsippene, kjempe utrettelig mot alle slags feilaktige oppfatninger og handlinger og nettopp ved dette grunnfeste partiets kollektive liv og partiets forbindelser med massene. Han må vise større omsorg for partiets og massenes interesser enn for en enkelt persons interesser, ha mer omsorg for andre enn for seg sjøl. Bare et slikt menneske er verdig til å kalles kommunist.»

Sjøl om vi er kommet et godt stykke på vei i å gjøre opp med det åpne høyre-revisjonistiske avviket i partiet, må vi lære av Mao at vi alltid må vie spørsmålet om den politiske linja den største oppmerksomhet, og utrettelig føre kamp mot både høyre og «venstre»-opportunisten.

KOMMUNISTENE MÅ GÅ I SPISSEN I KLASSEKAMPEN

Denne høsten har partiet tatt på seg store oppgaver. For det første er det ett stort oppsving i klassekampen som først og fremst tar seg uttrykk i streikekamp.

I forbindelse med oppsvinget i bondebevegelsen i Hunan i 27 sa Mao bl.a. «...den vil være en prøvestein for alle revolusjonære partier og alle revolusjonære kamerater — den vil enten forkaste dem eller godta dem. Der fins tre alternativer: Skal vi stille oss i spissen for bevegelsen og lede den? Eller skal vi komme subbene i kjølevannet på den og kritisere den med ville fakter? Eller skal vi gå imot den og sette i gang kamp mot den?» AKP(m-l) og dets medlemmer må som proletariatets parti følge Maos linje og stille seg i spissen for bevegelsen. Dette vil koste, men gjør vi det ikke vil vi bli et borgerlig parti på linje med DNA og SV som velger de to andre alternativene.

POLITIKKEN OG TAKTIKKEN ER LIVET FOR PARTIET

Partiet har også stilt oppgavene med KK som dagsavis, gjennombrudd på masselinja, og vervekampanja. I alle disse kampanjene vil det hele tida dukke opp motsigelser hvor den korrekte linja vil bli angrepet av forskjellige høyre- og «venstre»-opportunistiske linjer. For å kunne gjennomføre disse kampanjene seierrikt er det helt nødvendig at vi alltid trekker den lærdommen av formann Mao at vi evner å trekke et skarpt skille mellom ei korrekt linje og forskjellige feilaktige linjer i alle slike spørsmål.

HEDRE FORMANN MAOS MINNE — SETT MAOS LINJE UT I LIVET

Etter formann Maos død har det kommet rosen- de omtaler fra mange hold, også fra borgerskapet. Borgerskapet hater og frykter marxismen-leninismen og de rosende orda er dels et uttrykk for at det er umulig å skjule hans gigantiske gjerning, dels et uttrykk for at de ønsker å ta brodden av formann Mao. Men det har også kommet harde bakholdsangrep på hans minne, spesielt fra de moderne revisjonistene. Alle slike angrep er det nødvendig at vi kommunister slår tilbake.

Men viktigst av alt; den eneste måten vi virkelig kan hedre formann Maos minne på er gjennom å følge hans linje og sette den ut i livet på alle områder av vårt arbeid og i klassekampen.

BYGG UT OG Fyll REKKENE I PARTIET — STYRK DEN PROLETARISKE INTERNASJONALISMEN

Formann Maos død er ikke bare et stort tap for KKP og det kinesiske folket, men for hele den kommunistiske verdensbevegelsen. I denne situasjonen er det dobbelt så viktig at de kommunistiske partiene verden over styrker seg og slutter seg tettere sammen, og bygger verdensbevegelsen videre ut. AKP(m-l) er en liten del av denne bevegelsen, og det må være vår oppgave å bygge vårt parti videre ut og fylle partiets rekker med mange nye kommunister som står på Maos linje. Det må også være en oppgave for oss å styrke våre forbindelser med de kommunistiske partiene i resten av verden, i den proletariske internasjonalismens ånd. Bare på den måten kan vi bli i stand til å gi vårt bidrag til å fylle savnet av Formann Mao, og sikre at den kommunistiske verdensbevegelsen fortsatt skal stå på Maos linje.

LENGE LEVE MARXISMEN-LENINISMEN- MAO TSETUNGS TENKNING

SETT MAOS LINJE I HØYSETET — STYRK AKP(m-l).

STYRK DEN PROLETARISKE INTER- NASJONALISMEN.

Red.

MELDING FRA REDAKSJONEN

Redaksjonen vil oppfordre kameratene til å skrive inn korte og konkrete innlegg om erfaringene fra dagsavis-kampanja særskilt. Men sjølsagt også fra arbeidet med de andre

kampanjene. **Spesielt går denne oppfordringa til kameratene i industrilaga** — det er viktig at dere tar ansvar for kampanja og tar blyanten fatt, kamerater.

red.

STYRK PARTIETS LEDELSE I STREIKEKAMPEN!

Mao sier i artikkelen «Sørg for massenes velferd — fest oppmerksomhet på metodene for arbeid»: «Hvis vi tar oss av massenes problemer og tilfredsstiller deres virkelige behov, da blir vi virkelige organisatorer av massenes velferd, og de vil sikkert og visst samle seg om oss og gi oss sin varme støtte. Kamerater, vil vi da være i stand til å få dem til å reise seg for å ta del i den revolusjonære krigen? Ja visst vil vi det.» I artikkelen «Beretning om en undersøkelse av bondebevegelsen i Hunanprovinsen»

sier Mao: «Bondebevegelsen vil være en prøvestein for alle revolusjonære partier og alle revolusjonære kamerater — den vil enten godta dem eller forkaste dem. Det finnes tre alternativer. Skal vi stille oss i spissen for bevegelsen og lede den? Eller skal vi komme subbene i kjølvannet på den og kritisere den med ville fakter? Eller skal vi gå imot den og sette i kang kamp mot den?» Lenin sa bl.a. om streik: «Ved enhver streik gjør tanker om sosialisme seg sterkt gjeldende blandt arbeiderne, tanker om hele ar-

beiderklassens kamp for frigjøring fra kapitalismens undertrykkelse. Det har ofte skjedd at arbeidere på en bestemt fabrikk, eller i en bestemt industrigren eller en bestemt by, knapt har tenkt over eller ant noe om sosialisme før de fikk erfare en storstreik, men etter streiken startet de studieringer og foreninger slik at stadig flere ble sosialister.»

KOMMER UT
TIRSDAG OG TORSdag

ARBEIDERE OG UNDERTRYKTE I ALLE LAND, FOREN DERE!

KLASSEKAMPEN

BREDT ARBEIDEROPPROP STØTTER JØTULSTREIKEN

Christiansens og Fiskeruds «velvilje» avslørt

OMFATTENDE STRIKEBØLGE PÅ GANG FLERE STRIKER KAN LETT UTLØSES

Alle som leser borgerpressa og vår egen presse, er nødt til å legge merke til at det foregår mange arbeidskamper om dagen. Dette er utmerket. Det viser at arbeiderklassen slåss for sine rettmessige politiske og økonomiske interesser. Mange streiker pågår, større eller mindre og med forskjellige krav, og mange flere kan lett utløses.

HVORDAN MØTER PARTIET DENNE STORE UTFORDRINGA

Etter min mening er vi altfor baktunge. Kameratene har ikke Lenins ord om streikekampens betydning for klassen langt nok framme i hodet, og de har heller ikke Maos ord om dette å gå i spissen for kampen som massene fører for sine daglige interesser, spesielt langt framme i bevissheten. Særskilt er det en tendens til at kameratene neglisjerer «lovlige» streiker.

Kamerater dette er store og viktige ideologiske avvik. Hvordan skal arbeiderne få tillit til det kommunistiske partiet når vi neglisjerer kampen deres? Til dette vil noen kamerater si «Vi gjør da en god del.» Dette er forsåvidt en riktig innvendig, men poenget er at vi kan og skal gjøre mye mer.

Hvordan skal arbeiderne kunne få tilgang på erfaringene som andre arbeidere i kamp har gjort hvis ikke kommunistene oppsøker dem, og diskuterer disse erfaringene med dem? Arbeiderne trenger disse erfaringene for å kunne vinne seire. De trenger likeledes å vite at de kan rekne med omfattende og sikker støtte hvis de velger å stå på til seieren er vinn.

Arbeiderne trenger kontakt med det kommunistiske partiet og den kommunistiske avisa KK for å bli oppmuntra og se en konsekvent støtte og for å kunne studere hvordan partier og enkeltpersoner stiller seg til streiken deres, om de er venner eller fiender.

Når mange kamper pågår på en gang, slik som nå, sier det seg sjøl at ikke alle kan få like stor

oppmerksomhet og støtte fra partiet som helhet.

Dette stiller spesielt store krav til de lokale partiavdelingene.

Avdelinger på steder hvor arbeidere er gått ut i kamp, eller de diskuterer muligheten for det, må raskest mulig oppsøke arbeiderne og tilby dem hjelp og støtte. Tilby å hjelpe til å spre deres egen propaganda, spørre om de vil ha økonomisk hjelp, tilby å lage egen propaganda, tilby seg å diskutere erfaringer fra streiken med dem.

Kort sagt vi må prøve å fylle oppgaven som avantgarden, som dem som går i spissen.

Som Mao sier står det enhver fritt og velge hvordan han vil stille seg til massekampen. Vi kan også sikkert og visst rekne med at de som virkelig gjør seg fortjent til det vil ha klassens tillit når det kommer til større slag. Mens de som ikke stiller seg i spissen men kommer diltende etter, eller til og med reiser kamp mot arbeiderne (sånne finnes som vi veit), de vil bli feid til side av massebevegelsen.

Jakop.

Dagsavis-kampanjen:

LA OSS AVVISE «DEN MINSTE MOTSTANDS VEI»

Dagsavis-kampanjen er i gang. Vi har begynt å ta mer ansvar for avisa: Vi verver, tar vare på navn og adresse til den nye abonnenten, tar inn penger kontant, og sørger for at navn og penger kommer på forsvarlig måte inn til distribusjonen. Vi prøver å få så mange som mulig utenom det statlige postverket.

Vi prøver å bygge opp et system som står på *arbeiderklassens føtter*, ikke et system som klassefienden kontrollerer.

UFULLKOMMENT I STARTEN

Dette systemet er i *starten* nokså ufullkomment. Vi når ikke

alle på den måte, det betyr mye merarbeid, kanskje kan det oppstå en del rot i begynnelsen. Og det nye systemet er såpass uutvikla i starten at sjøl om vi klarer å sende inn vervelister og penger direkte til distribusjonen og ikke gjennom det statlige postvesenet, så må vi sende avisa *ut* til abonnentene gjennom postverket. I

alle fall blir det slik i starten på de fleste stedene, sjøl om vi klarer å sette i gang Klassekampens eget budsystem noen steder.

Alt dette, inkludert eget budsystem, er til og med fullt lovlig i følge borgerskapets egen lov i Norge i dag!

Kort sagt: Det nye systemet er utvikla i starten, kanskje en del tungrodd.

Likevel er det *denne* veien vi nå må gå. Den måten vi verver på nå er det første skrittet på en lang og kronglete vei.

«ER DET NØDVENDIG?»

Noen få opponerer, og sier: «Alvorlig talt, er dette nødvendig? La oss benytte det gamle veresystemet så lenge det er mulig. Det førte til mindre arbeid».

Jeg vil påstå at gir vi etter for *denne* tendensen, gir vi lillefingeren til en viss mann. Faller vi for fristelsen og velger «minste motstands vei» i dag, kan dette føre til «det blodige nederlagets vei» om noen år.

VI MÅ STOLE PÅ EGNE KREFTER

Nå har vi for alvor starta kampen for å organisere verving/innbetaling- og seinere spredning — av avisa ut fra prinsippet om *å stole på egne krefter*. Bare revisjonisme i egne rekker kan nå få oss vekk fra dette.

For det er virkelig gode grunner for å bygge opp avisa på denne måten. La meg si noe om hvorfor det er så viktig etterhvert å få kontroll over *alle* sider ved dagsavis-distribusjonen (både ut og inn) — sjøl om det første skrittet kanskje ikke virker så imponerende.

BORGERLIG-DEMOKRATIET: EVIG?

I dag lar borgerskapet Klassekampen komme ut. Borgerlig-demokratiet tillater sånt fortsatt. Men vi veit at denne situasjonen såvisst ikke vil vare til evig tid. Marxisme-leninisme forteller oss: Staten er en maskin for en klasse til å undertrykke en annen. I dag betyr dette: Blir borgerskapet og monopolkapitalens livsinteresser trua av opprør og motstand mot undertrykkinga deres, da rakner «demokratiet». Da kommer pisen fram. Hardere undertrykkingsmetoder blir tatt i bruk. Fascistiske framstøt blir tydeligere.

Dagsavisa er sjølsagt et viktig mål for slike overgrep. Men noen vil innvende: «Joda, vi forstår det. Dette er jo nokså opplagt og allment. Men tross alt ligger sånne tiltak langt inn i framtida.»

Det er riktig at vi kan ikke spå fullt og helt om framtida. Men kommunister veit hva borgerskapet og imperialistene gjør når deres «rett» til utbytting og allskens former for undertrykking blir satt på prøve av arbeiderklassen.

I dag skjerpes klassekampen, over hele verden, i Norge. Den revolusjonære delen av arbeiderbevegelsen har framgang i Norge i dag. Kamplinja i fagbevegelsen styrkes. Se bare på streikebevegelsen akkurat nå.

AKP(m-l) har styrka seg en del, innflytelsen i arbeiderklassen og deres allierte vokser en del.

HVA SKJER NÅR KAMP-LINJA BLIR KRAFTIG STYRKA?

Og da må vi spørre: Hvilke tanker kommer borgerskapets strateger til å gjøre seg om AKP(m-l) styrker seg *kraftig* i arbeiderklassen, hvis arbeiderklassens kamplinje styrkes kraftig? Og hvis *dagsavisa* Klassekampen blir sikra betydelig utbredelse og

virkelig kan spille rollen som klassens agitator, propagandist og organisator? Ei kommunistisk dagsavis som forteller sannheten seks ganger i uka og når ut i et opplag på for eks. 20.000 (for ikke å snakke om 40.000), blir et ulike mye farligere for borgerskapet enn ukeavisa i dag. *Da* kan Klassekampen ha rask og direkte *innvirkning* på store klassekamper, på landsomfattende aksjoner.

Vil ikke da toppene i monopolkapital, generalstab, politi og regjering føle denne avisa og partiet som et akutt problem? For da er arbeiderklassens eget parti og eneste avis ikke ei mus, heller ikke en irriterende mygg for borgerskapet, inkludert borgerne i DNA/LO-toppen.

DAGSAVISA KAN GI PISKEN MINDRE SLAGKRAFT

Er det noen grunn til å tru at silkehanska blir foretrukket da? Er det noen grunn til å tru at pisen ikke vil bli brukt? Om borgerskapet sjøl kan bestemme?

Men *da* blir jo poenget at det *ikke* er likegyldig for arbeidsfolk hvordan pisen svinges og hvem den rammer. Står klassen og dens allierte sterkt, er godt organisert og har sterk politisk revolusjonær overbevisning, da får pisen adskillig mindre muligheter til å danse. *Dagsavisa* kan i tida framover bidra i stor grad til å bygge opp denne styrken i arbeidsfolks rekke. Og *derfor* blir dagsavisa et ettertraktet mål for borgerskapets undertrykking. Står da avisa sterkt og godt beskytta i klassen når pisen svinges, tjener arbeiderklassen og dets parti enormt på det. Står avisa svakt og ubeskytta, da kan pisen svinges med adskillig større kraft fra herskernes side.

HVA SLAGS OVERGREP?

Hva slags overgrep kan dagsavisa Klassekampen bli utsatt for — både i en nokså nær framtid og

i en mer fjern framtid. Er det liksom bare enten/eller: Enten blir den ei stadig større avis som vokser opp i himmelen uten at borgerskapet tør gjøre noe med den, eller så blir den forbudt? Her ligger både høyre- og «venstre»-avvik på lur!

La oss se på noen former for overgrep:

Enkelte numre stoppes

- Enkelte numre av avisa kan bli stoppa. Om for eks. avisa avslører at LO-ledelsen har underslått 3 millioner fra streikende arbeidere midt under en storstreik, hva da? Om klassekampen er kraftig skjerpa og avisa står svakt i klassen, da blir det lettere å stoppe den. Står den sterkt og beskytta, da blir det tilsvarende vanskelig å gjøre noe med den.

Hva om dagsavisa avslører at det er oppretta hemmelige *baser* for USA i Norge, eller avslører invasjonsplan, eller en hemmelig plan for hvordan Norge skal «selges» til Sovjet mot at USA får beholde territorium på sørfanken?

Noen vil ønske å stoppe kjeften på ei sånn avis. Det er opp til oss NÅ å legge grunnlaget for at det skal bli ytterst vanskelig!

Sabotasje

- Ved hjelp av lakeier og spesielle opplegg kan distribusjonen av dagsavisa gjennom postverket bli sabotert. Midt under en storstreik i Bergen «for-svinner» de 5000 avisene som skulle dit. Togpersonalet og personalet på posten støtter streiken, syns bra om avisa, og vil forsvare den. Men like fullt er den forsvinni.

Utenkelig? Nei.

Transportforbud

- Ei en betydelig skjerpa klassekamp-situasjon *kan* vi oppleve *transportforbud* «av kommunistisk litteratur» — som det kanskje vil hete da. Det skjedde i

det «nøytrale» Sverige under krigen. Da var det forbudt for Sveriges Kommunistiske Parti (det gamle SKP) å sende dagsavisene ved hjelp av offentlig transport. «Av hensyn til rikets sikkerhet», sånn kan det lyde, og spesialloven passerer Stortinget.

Totalt forbud

- Sjøl under borgerlig-demokratiet og ikke åpen fascisme kan dagsavisa Klassekampen bli forbudt totalt. Riktignok må dette da være et nokså frynsete borgerlig-demokrati. Men det er viktig å ikke tru at forbud bare kan bli virkelighet enten under okkupasjon eller åpen fascisme. Tenk på den marxist-leninistiske avisa L'Humanité Nouvelle i Frankrike som blei forbudt under mai-opprøret 1968. (Det skjedde for øvrig med det franske revisjonistpartiets hjelp).

Slik kunne vi fortsette med å finne mulige overgrep mot dagsavisa. Det totale forbudet er med andre ord *ikke* det eneste overgrepet vi må arbeide for å bekjempe.

ARBEIDET I DAG AVGJØR MYE

Hva slags overgrep vil komme? Hvem vinner de enkelte trefningene? En ting kan vi i alle fall si med sikkerhet: Det arbeidet vi i dag gjør for å styrke forbindelsene mellom *avisa* og *massene* vil ha stor betydning for om overgrepa vil ramme, hvordan de vil ramme, eller om noen av dem i det hele tatt kan bli satt ut i livet av borgerskapet. En ideologisk sterk og godt organisert arbeiderklasse kan ikke slås flat — den kan bare vinne i det lange løp. Ei kommunistisk dagsavis som står på føttene til en sånn arbeiderklasse, kan ikke borgerskapet slå flat, uansett om den blir forbudt ved lov 100 ganger.

Dagsavisa Klassekampen skal være et redskap for arbeiderklassen og dens allierte i dagskampen, i kampen for den

sosialistiske revolusjonen, mot intervensjon og okkupasjon enten den blir satt i verk av USA-imperialismen eller sosial-imperialismen. Skal dagsavisa bli sterk og bli forsvart mot overgrep, *må* den beskyttes og bygges ut i arbeiderklassens egne rekker. Vi må arbeide hardt og målretta i DAG for — skritt for skritt — å få dagsavisa over i den revolusjonære arbeiderklassens *egen kontroll* og vekk fra borgerskapets kontroll.

ILLUSJONER OM STATENS KLASSEKARAKTER?

Jeg vil påstå: Motstand i dag mot å bygge opp det nye systemet avspeiler en feilaktig *ideologi*, et høyreopportunistisk avvik. Jeg trur dette avviket har *denne* kjerren: At vi ikke helt skjønner at klassekampen i tida framover vil koste svette og blod. At vi ikke skjønner at kampen blir beinhard, at monopolkapitalen og dens stat kan slå til med virkelig brutale overgrep. Kan-skje avslører det illusjoner om at «bare vi nå får bygd dagsavisa så kommer den bare til å vokse og vokse».

I stedet burde vi si: Borgerskapet kan meget lett knuse Klassekampen som dagsavis med 50.000 i opplag *dersom* den bygger på tillit til borgerskapets stat. Dagsavisa Klassekampen kan derimot bli Norges Pravda og legge grunnlaget for den sosialistiske revolusjonen i Norge *dersom* avisa bygges direkte og konkret i arbeiderklassens *egne rekker*.

La oss bekjempe illusjoner om staten, la oss i dag bygge spiren til det systemet som etterhvert sikrer at dagsavisa Klassekampen beskyttes og spres ved hjelp av arbeiderklassens egne krefter, ikke ved hjelp av det statlige postverket, regjeringas og monopolkapitalens «nåde»!

Håvard

Gjer dagsavis-kampanja til ein sigerrik kampanje

— KNYT MASSENE TIL AVISA!

Vedtaket til Sentralkomiteen om at dagsavisa skal kome frå 1.april neste år og at ho skal kome med 8 sider 5 gonger i veka og 16 sider ein gong har stilt oss ein ny stor og krevjande oppgåve. Til nyttår skal vi samle inn 800.000 kroner til, sånn at vi i 1976 totalt har samla inn 3,3 millioner kroner.

Saman med den store oppgåva å verve mange abonnentar og auke laussalet, har vi ei kampanje foran oss som vil setje store krav til våre evner til å mobiliser massene. Mao seier det sånn i 1948, rett før den kinesiske revolusjonen vinn ein avgjerande siger og partiet alt har nådd store resultat: «I over tjue år har vårt parti utført arbeid blant massene hver dag, og i de siste ti-tolv årene har de snakket om masselinja hver dag..... Men det fins ennå en del kamerater som ikke fullt og helt praktiserer masselinja i sitt arbeid, de forlitr seg fremdels utelukkende på en håndfull folk som arbeider i stille avsondret ro.....»

Mao retter her eit slag mot ei sjølvtilfreds holdning hos ein del kameratar, og han kjem og med løysinga: «For å løse dette spørsmålet er det det i grunnen kommer an på selvsagt at vi gjennomfører ideologisk skoling etter masselinja, men samtidig må vi lære disse kameratene en rekke konkrete arbeidsmetoder». (Frå «En tale til redaksjonsstaben i Sjanhsi-Hsuijuan Dagblad» 2.april 1948).

PRAKTISER MASSELINA!

Vi har som dei kinesiske kameratane ingen grunn til å slå oss sjølvtilfredse på brystet. Tvert om må vi gripe til løysinga som Mao kjem med om å skolere oss i masselina og lære oss metoder. Dette vil vere ein føresetnad for at vi skal lukkast med kampanja vår: *dagsavis frå 1.april!*

Både i vervinga og i innsamlinga vil vi møte på problem, avisa er for dyr, det er enno lenge til 1.april, KK vil berre verte ei supplementsavis til dei store dagsavisene...

Korleis skal vi møte desse motseiingene? Det vert viktig å lytte nøye til kva for problem folk har for å abonnere på avisa og til å gje pengebidrag. Berre gjennom å lære av desse røynslene kan vi løyse motseiingene. Like viktig vil det vere at vi sjølv har ei aktiv og kjempande holdning. Vi sel ikkje KK og abonnement som vanlege forbruksvarer. Vi er kommunistiske propagandistar, vi skal vinne desse folka for dagsavisa, gjere avisa til ei masseavis som arbeidarklassen kan rekna som si eiga avis. Ei avis som dei vil nytte i sin eigen kamp og som dei vil forsvare mot borgarskapet. Da vil dei og vere med å byggje ho no, gjennom abonnement og pengebidrag. Neste skritt vil vere at dei sjølve vert med å verve abonnentar og samle inn til trykkeriet.

Vi har sjølv stor entusiasme for

dagsavisa og bygginga av trykkeriet, og utafor partiet har vi og sett entusiasmen vert vekt, bl.a. på sumarleirane kor mange ga store bidrag til innsamlinga og ville vere med å byggje dagsavisa. Denne entusiasmen ligg skjult i mange folk rundt oss, vår oppgåve er å vekkje han og få dei til å sjå kva KK som dagsavis vil seie for dei og korleis dei sjølve kan vere med å løyse denne oppgåva.

KVA FOR METODER SKAL VI NYTTE?

Den viktigaste metoden som vi i lang tid har røynslar frå er laussalet. Gjennom å selje avisa på arbeidsplassen, utafor fabrikkporten, på døra, på stands osv. kjem vi i kontakt med masser av folk. Vi får høve til å agitere for avisa og dei får høve til å smake på ho og verte kjend med ho. Men det er ikkje likegyldig korleis vi sel avisa. Somme sel ho som avisa skulle vere ei tannbørste, «Klassekampen, 2 kroner» og står passive og ser folk gå forbi. Andre er aktive, møter folk på halvvegen, agiterer for avisa: «Les om Sovjet i Angola», «Les kva dei, streikande pakistanarane sjølv seier om streika si», «Klassekampen avslører framtidig Sovjetisk militærbase på Svalbard». Det gjeld og å lytte til interessene deira når vi kjem i prat, få dei interessert i særskilte artikler fortelje dei om avisa, at ho skal verte dagsavis, at ho vert bygd på abonnentar, på bidraga som folk gjev, at KK berre vert dagsavis med mange abonnentar

MATERIALE OM KVINNE- POLITIKK OG MASSELINJA

INNLEDNING

SK har vedtatt at partiet i høst skal studere masselinja og særlig gjøre det i samband med kvinnepolitikken. Her følger et materiale som skal brukes i disse studiene. Det består av et foredrag som en representant fra Sentralkomiteen har utarbeida, et tillegg om parolene for dagjemskampen og utdrag fra utkastet til SKs beretning om masselinja.

Ut over dette skal alle kamerater studere avsnittet om masselinja i Sitatboka og et hefte med klassikerutdrag om masselinja («Massene er de virkelige heltene») som utgis på Oktober. Kameratene skal også lese avsnittet om masselinja i høyretesene.

STUDIESPØRSMÅL

1. Hva er grunnlaget for kvinneundertrykkinga?
2. Hvorfor er sosialismen forutsetninga for full kvinnefrigjøring?
- 3a. Diskuter deres egen masselinje i kvinnepolitikken ved å måle den med de marxist-leninistiske prinsippene for masselinja
- 3b. Gjør det samme overfor lagets massearbeid forøvrig.
4. Diskuter korrigeringstiltak.

FOR FULL FRIGJØRING AV KVINNENE

(Disposisjon til innleiing på kvinnekongressen)

1. Hvordan oppsto kvinneundertrykkinga?

Engels analyserer familiens opprinnelse og viser hvordan kvinneundertrykkinga oppsto. Viktige teser.

— De urkommunistiske familiene var opprinnelig gruppeekteskap, hvor ei gruppe kvinner tilhørte ei gruppe menn og vice versa.

— Den eneste tenkelige ættelinja i slike familier var morsretten.

— Kvinnene var mektige på grunn av sin rolle i produksjonen, som jordbrukere. Mennenes bidrag til stammens økonomi, jakta, var underordna.

— Gruppeekteskapene utvikla seg gjennom ættesamfunnet, grensen til parekteskap. Drivkrafta i denne utviklinga var kvinnene. Restene av gruppeekteskapet blei ført videre i rituell overgivelse e.l., som seinere danna utgangspunktet for prostitusjonen.

— Utviklinga av produktivkreftene gjør husdyrholdet (fanging, temming og oppaling av dyr) til viktigste levevei. Dette var mannens domene.

— Mannen brukte sin nye økonomiske makt til å omstyrte morsretten, og skape farsrett. For å sikre dette, måtte kvinnen være monogam, men slett ikke mannen.

— Omstyrtinga av morsretten var kvinnens verdenshistoriske nederlag. Det skjedde rett før overgangen til sivilisasjonen.

— Monogamiet er skapt av mannen for å sikre eiendommen til mannens arvinger. Kvinnen blei mannens eiendom og underordna. Hennes rolle i økonomien blei underordna.

— De første klassemotsigelsene i historia faller sammen med utviklinga av motsigelsen mellom mann og kvinne i det monogame ekteskapet, og den første klasseundertrykkinga faller sammen med mennenes undertrykking av kvinnene.

— Den patriarkalske familie var overgangsform fra parfamilien til monogamiet. Patriarken var polygam, familien omfatta langt mer enn den individuelle familien, deriblant slavene.

— Den individuelle kjønnskjerlighet utvikla seg langt seinere enn monogamiet, nemlig under riddertida i sentral-Europa. Tidligere var ekteskapene grunnlagt på de eldres utvelgelse. Dette fortsatte i lang tid. Først tidlig i kapitalismen blei den individuelle kjønnskjerligheten en avgjørende del av monogamiet. Men borgerskapet fortsatte å

gifte seg etter eiendom og innflytelse. Bare hos de eiendomsløse kunne kjønnskjerligheten som grunnlag for ekteskapet bli regelen.

— Den proletariske familien har ikke lenger som hovedhensikt å sikre eiendommen. Proletaren er eiendomsløs. I historisk forstand er den derfor ikke lenger monogam, sjøl i tilfelle av den mest absolutte hengivenhet og troskap. I den proletariske familien har kvinnen i realiteten vunnet retten til skilsmisse.

— Familien under kapitalismen er den økonomiske grunnenheten i samfunnet. Under vareproduksjonen er det bare familien som kan sikre at den nye generasjonen vokser opp. Kvinnen blir lenka til husarbeidet, og holdes utafor den samfunnsmessige produksjonen. Deltar hun i den samfunnsmessige produksjonen gjør hun det som annenrangs samfunnsmedlem. Gjør hun sin oppgave for familien, drives hun ut av produksjonen, gjør hun fullt samfunnsmessig arbeid, blir det vanskelig å gjøre arbeidet for familien. I motsetning til mannen som i regelen er hovedforsørgeren i familien.

— Kapitalismen har utnytta kvinnes verdenshistoriske nederlag til sine formål og utnytta motsigelsen mellom husarbeidet og det samfunnsmessige arbeidet for kvinnes del til å gjøre henne til ei reservearbeidskraft. Derfor ekstra hardt utbytta, usikre jobber, lavere lønn, dårligere jobber.

— Den kapitalistiske vareøkonomien har gjort prostitusjonen til industri og kvinnekroppen til en vare.

— Imperialismen, som er råtnende, døende kapitalisme har degradert kvinnene enda mer.

— Kvinnene blir dobbelt undertrykt under kapitalismen, undertrykt som kjønn og som en del av de undertrykte klassene. Undertrykkinga er både økonomisk, politisk, sosial, ideologisk og seksuell. Begge formene for undertrykking skjer i hovedsak i samfunnet. Det betyr ikke at kvinnen ikke undertrykkes også i proletarfamilien. Det finnes mye tilbakeleggenhet fra den mannlige arbeiderens side overfor kvinnene, og brutalitet og andre former for undertrykking eksisterer. Dette har sin rot i kvinnes annenrangs rolle i samfunnet og i familien.

— Kvinnefrigjøring er utenkelig uten at kvinnene på lik linje med mannen tar del i det samfunnsmessige arbeidet. Dette forutsetter oppheving av lønsslaveriet og vareøkonomien, det forutsetter

sosialisering av husarbeidet og barneoppdragelsen. Dette gjør kampen for kvinnefrigjøringa til en del av kampen for sosialismen. Seieren i den sosialistiske revolusjonen legger grunnlaget for full kvinnefrigjøring. Det første som blir oppnådd er full formell frigjøring og likestilling. Det skjer med ett slag. Deretter må kvinnene bli en likeverdig deltaker i samfunnsmessig arbeid. Det tar lengre tid, og krever blandt annet overvinning av tilbakeleggenhet hos kvinnene sjøl. De materielle vilkåra må skapes. Samtidig med dette pågår en kamp for å kvitte samfunnsmedlemmene, både mennene og kvinnene med de reaksjonære restene av kvinnefiendtlig ideologi og politikk. Dette er en stor kamp

2. Kvinnene og revolusjonen

Som en revolusjonær klasse kan ikke proletariatet være likegyldig til kvinnefrigjøringa. Full kvinnefrigjøring er bare mulig etter den sosialistiske revolusjonen og sosialismen er ikke mulig uten frigjøring av kvinnene. Enver Hoxha sier det slik, «Så lenge det ikke er noen virkelig frihet for kvinnene i et land, så er det heller ikke noen ekte frihet i det landet.» (taler, 67-69, s. 181)

I kampen for den sosialistiske revolusjonen er det et spørsmål om seier eller nederlag om kvinnene blir mobilisert eller ikke. Skal proletariatet og dets forbundsfeller bare mobilisere halvparten av sine krefter, altså mennene, mot klassefienden, eller er det ikke sånn at også kvinnene må delta for fullt i revolusjonen?

Stalin har sagt «I menneskehetens historie har det ikke blitt gjennomført noen viktig frigjøringsrørsle uten direkte deltakelse fra kvinnene.» Lenin understreka dette punktet ytterligere da han sa at «Erfarings fra alle frigjøringsrørsler har vist at seieren i revolusjonen er avhengig av graden av deltaking i den fra kvinnen side.»

Klassikerne sier at det gjelder alle revolusjoner, og hvis vi ser oss tilbake, ser vi hvor rett de har. Tenk bare på Pariserkommunen. Der kjempa kvinnene på barrikadene med et heltemot som på ingen måte sto tilbake for mennene. En borgerlig observatør sa til og med at «dersom det franske folket bare hadde bestått av kvinner, for en fryktelig nasjon det ville ha vært.»

På dette punktet har den borgerlige observatøren et poeng, fordi kvinnene i proletariatet er ennå mer undertrykt enn mennene, derfor kan de ofte være vel så revolusjonære.

La det være klart at vi bekjemper den reaksjonære ideen om at kvinner bare skal være opptatt av en spesiell type spørsmål, såkalte kvinnespørsmål. Den blir servert av den ekstreme reaksjonen i form av «Kinder, Küche, Kirche»- ideologien. Men

mot inngrodde vaner og tradisjoner, og den er en del av klassekampen under sosialismen. Den historiske forskjellen for kvinnene består i at de for første gang har statsmakta i ryggen i denne kampen, og at de har en likeverdig økonomisk posisjon å føre kampen fra.

— Etter proletariatets erobring av makta vil monogamiets tvilling, prostitusjonen bli avskaffa, og mannen for første gang bli virkelig monogam.

— Kommunismen vil ha avskaffa all kvinneundertrykking, akkurat som den har avskaffa all klasseundertrykking.

den fremmes også av den revisjonistiske reaksjonen i form av «Fredssak- Kvinnesak»-ideologi. Og den har dukka opp i kvinnebevegelsen i form av påstander om at «Kvinnefronten kan ikke ta stilling til annet enn kvinnespørsmål». Disse ideologiene er i seg sjøl et uttrykk for kvinneundertrykkinga, og ingen revolusjonære, ingen som ønsker virkelig kvinnefrigjøring kan godta slike linjer.

Vi må si som de kinesiske kameratene, «Kvinnene bærer halve himmelen, nå må de erobre den». Ikke noe spørsmål kan være likegyldig for de kjempende kvinnene. De må ta del i den progressive og revolusjonære bevegelsen for fullt. Kampen vil i seg sjøl bidra til kvinnen frigjøring, fordi de frigjør seg fra den isolasjonen og manglende sjøltilliten som borgerskapet forsøker å holde dem nede i.

Kvinnenes betydning for revolusjonen. Revolusjonens betydning for kvinnene.

Revolusjonen må ha full kvinnefrigjøring som mål. Det betyr å gjøre kvinnene til fullverdige og likeverdige deltakere i den samfunnsmessige produksjonen, i politikken, kulturen osv. Det betyr å frigjøre kvinnene fra alt som lenker henne til kjøkkenet og husarbeidet. Dette vil ikke bare forandre samfunnet, det vil også forandre både kvinnene og mennene. Det vil frigjøre store samfunnsmessige produktivkrefter. Det vil revolusjonere familien og gi nådestøtet til prostitusjonen og all annen fornedrelse av kvinnene.

3. Hvorfor driver vi et eget kvinnearbeid?

Reint prinsippielt kan vi reise spørsmålet om det trengs et eget kvinnearbeid. Kan ikke kvinnene gå med i de vanlige organisasjonene, i fagforeningene, i de anti-imperialistiske frontene osv. og ha nok med det? Hvorfor trenger vi en egen organisering av kvinner? Det vises ofte til Lenin når dette spørsmålet er oppe. Men da bør vi også sette oss inn i hva Lenin virkelig sa om dette spørsmålet.

I samtale med Clara Zetkin tok Lenin opp flere punkter om organisering av kvinnene, og han skilte mellom partiets organisering og organiseringa av massene:

«Vi avleder våre oppfatninger om organisasjon av våre ideologiske begreper: ingen separate organisasjoner av kommunistiske kvinner. En kvinnelig kommunist hører til som medlem av partiet på samme måte som en mannlig. Med like rettigheter og plikter. På det punktet kan det ikke herske noen uoverensstemmelse. Men vi må ikke lukke øynene for faktiske forhold. Partiet må ha organer, arbeidsgrupper, komiteer, utvalg, seksjoner eller hva man vil kalle det, som har til særoppgave å vekke de breieste masser av kvinnene, knytte dem til partiet og holde dem varig under partiets innflytelse. ... Vi trenger egne organer for å arbeide blant dem, spesielle agitasjonsformer og organisasjonsformer. Det er ikke feminisme, men praktisk, revolusjonær hensiktsmessighet.»

Jeg mener at Lenins distinksjon er viktig. Kvinnene skal ikke skilles ut i partiet, og det er heller

ingen lov som sier at bare kvinner skal drive partiets kvinnearbeid. På den andre sida må vi ta hensyn til de faktiske forholda, som Lenin påpeker. Vi må både jobbe for å trekke kvinnene med i de ulike kamporganisasjonene for klassen som helhet, og vi må arbeide med egne kvinneorganisasjoner. Dette blei gjort i Sovjet på Lenins og Stalins tid, det blir gjort i Albania og Kina. Alle steder veit vi at det fantes og finnes masseorganisasjoner av kvinner som har til oppgave å fylke de breie kvinnemassene omkring proletarietets kampoppgaver. Spørsmålet står sånn at dersom en virkelig ønsker de breie massene av kvinner organisert og ut i kamp, så er en nødt til å ta i bruk metoden med egne kvinneorganisasjoner.

Grunnen til at det må være slik, er som Lenin sier, at kvinneundertrykkinga har skapt tilbake-liggenhet og passivitet hos kvinnene, og for å få dem ut av de forholda må det nettopp skapes egne agitasjonsformer og organisasjonsformer.

Men samtidig som vi må gå aktivt inn for egne kvinneorganisasjoner, slik som f.eks. Kvinnefronten, må vi også kjempe for å dra kvinnene med i proletarietets og det arbeidende folkets bevegelse og gjøre kvinnes kamp til en integrert del av den kampen. Det betyr at vi må kjempe for å fagorganisere kvinner og gjøre dem faglig aktive. Vi må trekke med kvinnene i det anti-imperialistiske solidaritetsarbeidet. Kvinnene må kort og godt spille en aktiv rolle på alle frontavsnitt i kampen mot klassefienden, i kampen mot supermaktene og all reaksjon.

4. Kamp mot feilaktige oppfatninger

I hele den tida vårt parti og vår bevegelse har drevet kvinnekamp har det eksistert et lavt teoretisk nivå på forståinga for opphavet til kvinneundertrykkinga. Det har vært alt fra halvt eller trekvart riktig standpunkter til feilaktige eller revisjonistiske standpunkter, men jeg har til gode å se en artikkel i vår presse som treffer blinken.

I mange år har vi påpekt at kampen for kvinnefrigjøring og kampen for sosialismen henger sammen. Vi har polemisert mot ideer om at kvinnes hovedoppgave er å slåss mot mannen osv. Dette er korrekte standpunkter som har skilt ml-bevegelsen fra den feministiske og revisjonistiske analysen. Men når det kommer til å forklare hvorfor det er slik, så har det vært mange feilaktige eller direkte skadelige argumenter i bruk. Sjøl om noen av artiklene har tatt utgangspunkt i det klassiske verket til Engels, så har de ikke greid å anvende Engels'

standpunkt og metode.

De kameratene som har forsøkt å utlegge partilinja på dette området har indirekte gitt inntrykk av at kvinneundertrykkinga er et produkt av kapitalismen. Ved et slikt kunststykke blir det sjølsagt en bagatell å påvise at kvinneundertrykkinga forsvinner når kapitalismen forsvinner. Det blir en truisme. Men den holder ikke vann fra et marxistisk synspunkt.

Kan jeg påvise at det har vært en slik tendens i vår propaganda? Ja, det kan jeg. Jeg vil ta utgangspunkt i de to viktigste dokumentene som vi har gitt ut om kvinnespørsmålet ved sida av kvinneboka, nemlig Røde Fane 2/72 og 2/74.

Hva er grunnlaget for kvinneundertrykkinga

I en artikkel som heter «Retten til arbeid — kvinnes fremste krav» blir det forsøkt å analysere hvorfor kvinnene er reservearbeidskraft. Der heter det «Gjennom kapitalens monopolisering er det oppstått et behov for å holde arbeidere utenfor produksjonen. Monopolkapitalen i Norge i dag har behov for en stabil gruppe *ikke-arbeidende* som bare delvis mobiliseres dersom det oppstår arbeidsområder som ikke kan dekkes gjennom den «vanlige» arbeidermasse. Og hvem er denne stabile gruppa? Jo, kvinnene. Tradisjon, type arbeid og ideologi gjorde det lett å endre den situasjonen de tidligere marxistene beskrev under frikonkurransekapitalismen — nemlig at flere og flere kvinner kom i stabilt arbeid.» RF 2/74, s. 9.

Dette sitatet gir faktisk et inntrykk av at grunnlaget for kvinnes sekundære rolle i økonomien ligger i *monopolkapitalismen*. Det kan sjølsagt være grunn til å diskutere det fallet i kvinnes andel av de yrkesaktive som inntrådte fra århundreskiftet, og som fortsatte som en ubrutt tendens fram til 1950. Men det løser ikke spørsmålet om grunnlaget for kvinneundertrykkinga. Det er heller ikke sant at behovet for en industriell reservearme oppsto med monopolkapitalismen. Det er sluttelig ikke sant at «de tidlige marxistene» hevdet at «flere og flere kvinner kom i *stabilt* arbeid» under frikonkurransekapitalismen. De påpekte den økende tendensen til kvinnearbeid, og til og med barnearbeid, men det betyr ikke at dette var *stabilt* arbeid. Kvinnene var da som nå ei reservearbeidskraft, og var de første til å bli kasta ut av produksjonen under ei krise og de siste til å bli tatt inn igjen under en oppgang.

Analysen i RF 2/74 holder ikke fast ved sjølve kjerna i spørsmålet om kvinneundertrykkinga, nemlig at den er oppstått historisk som et resultat av at kvinnes arbeid fikk underordna betydning. Kvinnene var henvisst til bakre rekke. De var i hovedsak utafor den samfunnsmessige produksjonen og det var grunnlaget for kvinneundertrykkinga. Det at kvinnene er ei reservearbeidskraft under kapitalismen bygger derfor direkte på kvinneundertrykkinga fra tidligere tider. Det er den spesielle kapitalistiske formen av et forhold som har eksistert i årtusener.

Kapitalismen fører vider slavesamfunnets og føydalismens kvinneundertrykking, bare at den har gitt den et kapitalistisk preg. Kvinneundertrykkinga i dag blir knyttet sammen med borgerskapets klasseundertrykking. Men kvinneundertrykkinga er ikke identisk med klasseundertrykkinga. Kvinneundertrykkinga er ulike mye eldre enn lønns-slaveriet. Når vi slår fast at opphevinga av lønns-

slaveriet — dvs. kapitalismen, er forutsetninga for full kvinnefrigjøring, så har det ikke sammenheng med at vi ser kvinneundertrykkinga som en særskilt form av den kapitalistiske utbyttinga. Forklaringa på at den sosialistiske revolusjonen må til for å sikre full frigjøring av kvinnene, ligger i at sosialismen retter nådestøtet mot det som har vært kvinnes svøpe helt fra de blei degradert av mannen, nemlig det at hans arbeid har vært det økonomiske grunnlaget, mens hennes arbeid blei et ubetydelig tilskudd.

Engels gir ei veldig konsentrert framstilling av årsakene til kvinneundertrykkinga og forutsetninga for full frigjøring i det følgende avsnittet fra «Familien, privateiendommen og statens opprinnelse»:

I partiets kvinnebok er årsakene til kvinneundertrykkinga oppsummert slik,

«Bindinga av kvinnene til den private husholdninga — dels på grunn av ekteskapsformen (og regelverket, lovene og ideologien omkring den), dels på grunn av nødvendigheten av å utføre privatarbeid i familien — dette er grunnlaget for den særskilte kvinneundertrykkinga. Frigjøringa av kvinnene krever altså at ekteskap underlagt private eiendomsinteresser opphører, og at familiearbeidet underlegges samfunnsmessig produksjon.» (s.31)

Ingenting av det som står her er feilaktig i og for seg. Feilen består i at det ikke treffer «spikern på hue». Betrakta som en definisjon holder det ikke mål. Grunnen er at det ikke nevnes, annet enn negativt, at grunnlaget for kvinneundertrykkinga er at kvinnene holdes utafor den samfunnsmessige produksjonen, eller spiller annenfiolin i den. Derfor nevnes heller ikke det som Engels understreker at «frigjøringa av kvinnene først blir mulig når kvinner blir satt i stand til å ta del i produksjonen i stor, samfunnsmessig målestokk.» Det er for å få til dette at det blant annet er så viktig at «familiearbeidet underlegges samfunnsmessig produksjon», altså at det private husarbeidet reduseres til et minimum, og erstattes av samfunnsmessig arbeid. Men når Engels sier at de hjemlige pliktene bare må kreve «deres oppmerksomhet i liten grad», tenker han også på sosialisering av oppdragelsen, noe som ikke dekkes av punktet om at «familiearbeidet underlegges samfunnsmessig produksjon.»

Dette viser at Kvinnebokas forsøk på å lage en definisjon bare gjør ei utvendig beskrivelse av vilkåra for kvinnefrigjøringa, og ikke griper sjølve kjernepunktet. En teoretisk uklarhet på dette punktet fører lett til rot og feilaktige linjer når analysen skal omsettes i politiske paroler og i taktikk.

«Arbeidsdelinga i familien hadde regulert for-

delinga av rikdommen mellom mann og kone. Denne arbeidsdelinga forblei uforandra, likevel satte den nå den tidligere fordelinga i hjemmet opp-ned, ganske enkelt fordi arbeidsdelinga utafor familien hadde forandra seg. Sjølv årsaken til at kvinnen tidligere var mektigst i heimen, nemlig det at hun hadde hand om husarbeidet, nettopp dette forholdet sikra nå makta i huset for mannen. Kvinnens husarbeid mista sin betydning sammenlikna med mennens arbeid når det gjaldt å tjene til livets opphold. Hans arbeid var alt, og hennes et ubetydelig tilskudd. Her ser vi allerede at frigjøringa av kvinnene og det å stille dem på lik fot med mennene er umulig så lenge som kvinnene er utelukka fra samfunnsmessig produktivt arbeid og innskrenka til husarbeid, noe som har en privat karakter. Frigjøringa av kvinnene blir mulig først når kvinner blir satt i stand til å ta del i produksjonen i stor, samfunnsmessig målestokk, og når hjemlige plikter bare krever deres oppmerksomhet i liten grad.»

Når blir det mulig for kvinnene å «ta del i produksjonen i stor, samfunnsmessig målestokk», når vil de i den grad bli frigjort fra de hjemlige pliktene at de bare «krever deres oppmerksomhet i liten grad»? Det er bare sosialismen som kan stille kvinnene på like fot med mannen i den samfunnsmessige produksjonen, og det er bare sosialismen som kan sosialisere heimearbeidet på en slik måte at det ikke lenger er en tyngende byrde.

Ved å frigjøre seg fra lønsslaveriet, rydder også proletariatet av veien den viktigste hindringa for at kvinnene skal oppnå full frigjøring. På denne måten fletter kvinnes kamp seg sammen med kampen for den sosialistiske revolusjonen. Dette er viktig, og vi må være flinke til å vise massene at det er slik det forholder seg. Men vi kan ikke gjøre dette ved feilaktige argumenter, slik som i RF 2/72, for slike argumenter vil i sin tur forberede grunnen for økonomisme og seinere til fullstendig nedlegging av kvinnekampen. Om litt skal vi se at det har vært slike tendenser.

Skjeiv polemikk mot feilaktige linjer i kvinnekampen

Fordi våre kvinnelige kamerater som har ført polemikken mot revisjonister og ny-feminister ikke sjøl har hatt et fast grep om grunnlaget for kvinneundertrykkinga, så har de heller ikke vært i stand til å rette en korrekt kritikk mot de reaksjonære linjene til slike folk som revisjonistene, Clara-gruppa, «8-gruppa» osv.

I følge artikkelen i RF 2/74 la «8-gruppa» fram et forslag på Kvinnefrontens 2. landsmøte der det blant annet sto, «Kvinnens historie er en historie om utbytting og undertrykking. For samfunnet og for mennene har det vært praktisk at de som føder

deres barn også påtar seg ansvaret for dem. I dag er det mulig å få rettet den kjønnsmessige arbeidsdelinga. Men holdninger som går ut på at det er selvfølgelig og naturlig for kvinnen at hun fortsatt skal ha ansvaret for barn og familie blir brukt til å rettferdiggjøre kvinneundertrykkinga. Disse holdningene er en forutsetning for at man kan opprettholde kvinneundertrykkinga i arbeidslivet. Kvinnenes stilling er på mange måter bestemt av næringslivets behov for billig arbeidskraft og en arbeidskraftreserve. Vi skyves inn og ut av arbeidslivet i takt med gode og dårlige tider. Produksjonslivet i samfunnet vårt er så psykisk og fysisk anstrengende at det kreves at familien må bli et sted for avreagering og rekreasjon. Slik kan næringslivet fortsette å høste fruktene av begges arbeid.»

Til dette svarer vår kamerat i RF,

«Det som står her er at kapitalen tjener mest på å suge ut den mannlige arbeider til det ytterste, og at kvinnens oppgave derfor blir å få han på beina igjen neste dag. Men dette er en analyse som reiser mange spørsmål: — hvorfor har kapitalen endret linje fra den tidlig-kapitalistiske fasen der menn, kvinner og barn alle ble trukket ut i arbeid uten tanke på rekreasjon eller hvile? — hvorfor tjener ikke kapitalen mer på også å utbytte kvinnene i arbeid som skaper merverdi og dermed profitt? — hva har skapt behovet for en stabil ikke-yrkesaktiv gruppe?»

Vår kamerat biter seg etter min mening fast i et underordna punkt i sitatet fra den revisjonistiske «8-gruppa», og gir seg også der i kast med problemet på en teoretisk tvilsom måte.

Hva er de grunnleggende feila i «8-gruppas» «analyse»? For det første gjør de vold på historia når de gir inntrykk av at kvinneundertrykkinga alltid har eksistert. Dette gjør de fordi de vil ha det til at arbeidsdelinga er identisk med undertrykkinga. Men faktum er at kvinnene i forhistorisk tid hadde en høy posisjon i samfunnet nettopp fordi de tok seg av det som på den tida var det viktigste økonomiske grunnlaget, husarbeidet og jordbruket. Dette var den samme arbeidsdelinga som seinere vendte seg til sin motsetning med innføringa av husdyrholdet. Den samme arbeidsdelinga som ga kvinnene makt la seinere grunnlaget for deres avmakt, da den økonomiske betydninga av deres arbeid blei underordna.

For det andre er det vold mot historia å hevde at kvinneundertrykkinga besto i at det var «praktisk for samfunnet og for mennene» «at de som føder deres barn også påtar seg ansvaret for dem». Så lenge gruppeekteskapet og parekteskapet eksisterte var det ikke tale om «mennenes barn». Da hersket morsretten, og kvinnene var mektige også i kraft av

at barna var deres ansvar. Først da mannen fikk den dominerende betydninga i økonomien, omstyrta morsretten, og skapte monogamiet (monogami for kvinnene vil det si), først da var det mulig å snakke om «mannens barn».

For det tredje er det ei forskjønning av kapitalismen å hevde at «i dag er det mulig å få rettet den kjønnsmessige arbeidsdelinga». Så lenge kapitalismen eksisterer, så vil også kvinneundertrykkinga eksistere. Lønsslaveriet og vareøkonomien holder fortsatt kvinnene nede som annenrangs borgere. Den revisjonistiske «8-gruppa» later som om de kapitalistiske produksjonsforholda springer ut av «holdninger»: «Men holdninger som går ut på at det er selvfølgelig og naturlig for kvinnen at hun fortsatt skal ha ansvaret for barn og familie blir brukt til å rettferdiggjøre kvinneundertrykkinga.» I virkelighetens verden er det omvendt, disse reaksjonære holdningene er ei overbygning over en økonomisk basis der kvinnene inntar en undertrykt posisjon. Det er klart at ideologien i sin tur brukes til å rettferdiggjøre kvinneundertrykkinga osv. Men den er ikke årsaken til undertrykkinga. Den er et produkt av den.

For det fjerde er revisjonistenes framstilling av familien under kapitalismen reine småborgeridyllen. Det Kommunistiske Manifestet snakker om «proletariatets påtvungne familieløshet», og sikter da til det ytterste resultatet av kapitalistisk profittjag og undertrykking. Det er klart at den tendensen som Manifestet peker på også eksisterer i dag i viktige deler av proletariatet, f.eks. i form av ukependling e.l. Men hos «8-gruppa» er familien en lun havn som kapitalen nærmest verner om for å få uthvilt arbeidskraft.

Som dere ser har vår kamerat som skal polemisere mot revisjonistene bare såvidt skrensa inn på disse fire punktene, og da det minst viktige av dem, nemlig det fjerde. Bedre kan det ikke bli når en sjøl ikke har forstått sjølve grunnlaget for kvinneundertrykkinga.

Vår kamerat fører også en polemikk mot den revisjonistiske Clara-gruppa i Bergen, når den hevder følgende:

«I tillegg til denne undertrykkinga (kapitalens undertrykking av arbeiderklassen, vår merknad) blir kvinnene undertrykt pga. den mannsdominerte autoritære strukturen i samfunnet (patriarkatet)». (Fra et framlegg til plattform på KFs 2. Landsmøte)

Vår kamerat i RF 2/74 bemerker følgende til dette,

«Det er farlig å operere med begrepet «patriarkat» eller «mennene» som utøveren av den særegne undertrykkelsen av kvinnene, fordi begrepet ikke skiller mellom kapitalens særegne undertrykking av kvinnene og arbeiderklassens menns undertrykking av sin egen klasses kvinner.» Det er riktig at det er

farlig, fordi det vil avspore kampen mot borgerskapet. Men i tillegg til at det er farlig, så er det et teoretisk misforster å kalle dagens samfunn for patriarkatet. Patriarkalske familier var en spesiell overgangsform fra parekteskapet til monogamiet, og derfor er det forvrøvla å bruke et slikt begrep. Dessuten kolporterer Clara-gruppa ideen om at «autoritære strukturer» hører mennene til, og dermed implisitt også ideen om at «flat struktur» og «demokrati» er «kvinnelige verdier». Dette er et revisjonistisk forsøk på å oppheve loven om klassekampen, videre bringer det til torgs et nøyaktig speilbilde av den borgerlige myten om at kvinnene er «svake» og «milde» osv. mens menn er «sterke» og «autoritære».

Vår kamerat retter med andre ord en advarsel mot Claragruppas forsøk på å avspore klassekampen, men hun klarer ikke å avsløre hele råtten-skapien i gruppas argumentasjon og påvise dens revisjonistiske og reaksjonære karakter. Dermed får Claragruppa helt ufortjent stå igjen med sine «marxistiske fraser». Denne mangelen på helhetlig marxist-leninistisk polemikk mot revisjonismens «kvinneprofeter» har vært en stor svakhet ved partiets kvinnearbeid i mange år.

For å yte vår kamerat full rettferdighet vil jeg sitere avslutningsavsnittet i artikkelen i RF 2/74 som jeg betrakter som et lyspunkt i en ellers svak artikkel:

«Hva er veien til frigjøring? Veien går gjennom kvinnens fulle deltaking i arbeids- og samfunnsliv, der våre eneste særtrekk tilgodeses — barnefødsler og menstruasjon. Vi kan aldri oppnå frigjøring, heller ikke i forhold til klassens menn, uten at dette oppfylles. Og derfor trenger kvinnene sosialismen i *dobbelt* forstand: et samfunn der undertrykkinga av klassen er opphevd og et samfunn med likeverd i samfunnsmessig produksjon, et samfunn hvor den materielle basis for kvinneundertrykking er opphevd og der det er mulig å bekjempe den reaksjonære overbygginga (det skulle vært «restene av den reaksjonære overbygginga», min merknad) gjennom møysommelig kamp, med samfunnet (det skulle vært «den proletariske staten, min merknad) på kvinnens side — og kvinnene i spissen».

To feilaktige paroler

Jeg vil vise hvordan en mangelfull forståelse av grunnlaget for kvinneundertrykkinga fører til en feilaktig politikk.

Til 8.mars 1976 hadde våre kamerater i KF lansert parolen «Kamp mot krisa som skjerper kvinneundertrykkinga på alle områder». I samband med 1.mai verserte det en parole, som riktignok blei dødfødt, men som likevel er et så viktig negativt

eksempel at den fortjener å bli dratt fram i lyset. Den het, «Kvinner og menn, stå sammen i kampen for retten til lønna arbeid». Hva var gærnt med disse parolene?

Den første parolen tar utgangspunkt på i den økonomiske krise som nådde topp-punktet sitt omtrent på den tida den blei stilt. Det er et forsøk på å utvikle et svar på krisa, og mobilisere kvinene til kamp mot undertrykking i samband med krisa. Men parolen er økonomistisk og feilaktig. Er det sånn at krisa skjerper kvinneundertrykkinga på alle områder? Vel, på noen områder, slik som arbeidsmarked, lønn, osv, er det fullt mulig å påvise ei slik skjerpa undertrykking. På den andre sida er det andre områder, som i liten grad påvirkes direkte av den sykliske krisa. Dette gjelder den seksuelle undertrykkinga, abortspørsmålet, deler av den ideologiske undertrykkinga osv.

På den andre sida gir parolen et inntrykk av at det ikke er ei hard kvinneundertrykking under oppgangen eller høykonjunkturen. Dette blir hovedveien til økonomismen. Det neste trinnet i den parolen skulle vært «Kamp for oppgang som demper kvinneundertrykkinga på alle områder».

Det eneste tilfelle der den nevnte parolen kunne hatt noen betydning er i tilfelle den var retta inn på den *allmenne* krisa i kapitalismen. For den skjerper kvinneundertrykkinga på alle områder. Men ingen forstår parolen i denne retninga. Dessuten ville den være ytterst abstrakt å stille som parole mot den aktuelle krisa.

Det er nesten nødvendig å gå inn på forhistoria til den andre parolen, slik at kameratene skal skjønne hvordan en slik tullete parole kan trekkes fram seriøst.

Første leddet i parolen retter seg liksom mot kvinnesekterisme og forsøk på å splitte mannlige og kvinnlige arbeidere. Når det ikke heter simpelthen «retten til arbeid» i siste leddet, er det utfra at parolemakerne ikke ville fornærme husmødrene, de gjør jo også et arbeid! Denne parolen er altså en rein intellektuell skrivebordskonstruksjon. Resultatet er en parole som både er politisk feilaktig, og noe nær en pusteøvelse. Den er politisk feilaktig fordi den ved å likestille kvinner og menns forhold til samfunnsmessig arbeid, også opphever behovet for en egen kvinnekamp. Den er politisk feilaktig, fordi den ved å bringe inn begrepet «lønna arbeid» lar det stå ubesvart hva slags lønn en skal ha for arbeidet. Hadde den nøydt seg med å si «kamp for retten til arbeid», ville det vært en prinsipielt riktig parole. Kravet om virkelig rett til arbeid er i siste instans et krav om sosialisme, fordi retten til arbeid ikke kan eksistere under kapitalismen. Retten til arbeid står i antagonistisk motsetning til «retten til profitt», fordi den siste «retten» er forutsetter at en viss del av befolkninga holdes som en industriell reservearmé, og blant dem er en stor del av kvinnene.

En feilaktig analyse av familien

I Røde Fane nr. 2/72 finner vi en analyse av familien og et forsøk på å utforme en kommunistisk familiepolitikk. Etter mitt syn inneholder denne artikkelen grove politiske feil som det aldri er gjort noe oppgjør med. I et forsøk på å slå mot den småborgerlige og anarkistiske linja med såkalte «storfamilier» og «såkalt «fri kjærlighet», ramler artikkelen over et annet småborgerlig avvik, hvor parolen «forsvar familien» stilles opp som et sosialistisk mål.

For å rydde opp i dette kaoset er det nødvendig å gå tilbake til Manifestet og lese på nytt de svært klare og prinsipielle betraktningene som Marx og Engels gjorde om forholdet mellom familie og samfunn.

«Avskaffing av familien! Sjøl de mest radikale opphisser seg over denne skjendige hensikt hos kommunistene.

Hva hviler den nåværende borgerlige familie på? På kapitalen, på privaterhvervet. Fullstendig utvikla eksisterer den bare for borgerskapet, men den kompletteres av proletarenes påtvungne familjeløshet og den offentlige prostitusjonen.

Borgerfamilien faller sjølsagt bort med bortfallet av dens komplettering, og begge forsvinner med at kapitalen forsvinner.

Bebreider dere oss at vi vil gjøre slutt på foreldrenes utbytting av barna? Vi vedgår denne forbrytelsen. Men, sier dere vi opphever de mest dyrebare forhold, i det vi setter samfunnsmessig oppdragelse i stedet for oppdragelsen i hjemmet.» (s. 35)

Videre polimiserer Marx og Engels mot borgerskapets hyklerske hyllester til familie og moral, mens borgerskapet sjøl holder oppe prostitusjon og konebytte.

Engels sier om monogamiet,

«Monogamiet, oppsto ut fra konsentrasjonen av betydelig rikdom på henda til en person, mannen, og ut fra ønsket om å forbeholde denne rikdommen for denne mannens barn og ingen andre. Av denne grunnen var monogamiet vesentlig for kvinnen, ikke for mannen Siden monogamiet oppsto av økonomiske grunner, vil det forsvinne når disse årsakene forsvinner? En kam med stor rett svare: langt fra å forsvinne, vil det tvert om begynne å bli fullstendig virkeliggjort. ... Prostitusjonen forsvinner, monogamiet, i stedet for å forsvinne, blir endelig en realitet, for mannen også. ».

I en viss forstand vil altså den sosialistiske revolusjonen, så langt fra å «forsvare familien», tvert om «avskaffe familien», ikke ekteskapet, men familien

som den økonomiske grunnenheten i samfunnet, og som en organisasjon for å oppdra ungene. Denne «avskaffinga av familien» er helt nødvendig for kvinnefrigjøringa. Engels sier: «Det vil så bli åpenbart at den første forutsetninga for kvinnefrigjøringa er gjeninnføring hele den kvinnelige befolkninga i den samfunnsmessige produksjonen, og dette krever igjen at den individuelle familiens karakter av å være den økonomiske grunnenheten i samfunnet blir oppheva.» (s. 74) «Når produksjonsmidla blir samfunnsmessig eiendom opphører familien å være den økonomiske grunnenheten i samfunnet. Privathusholdninga blir omforma til samfunnsmessig industri. Omsorgen for og oppdragelsen av barna blir samfunnets oppgave.» (s. 76)

Sosialismen skal altså avskaffe de reaksjonære sidene ved familien. Ikke oppløse familien, innføre «fri kjærlighet» eller noe sånt anarkistisk tøv, men oppheve de sidene ved familien som holder kvinnene nede. Denne oppgaven lar seg ikke sammenfatte i parolen «forsvar familien».

I den nevnte artikkelen i RF 2/72 står det mye vrøvl. Det står f.eks. at «Grunnen til at de unge fra de utbytta klassene gifter seg, er stort sett at de er glade i hverandre og ønsker å ha barn sammen.» Denne amerikanske forstadsidyllen har nok så lite med proletarietets virkelighet å gjøre. Det som er riktig er at eiendommen ikke spiller noen rolle ved de fleste proletarekteskap, og at den individuelle kjønnskjærligheten derfor spiller en større rolle enn i borgerskapet. Men artikkelforfatteren kunne sett på hvor mange unge arbeidere som gifter seg fordi de allerede skal ha barn, eller sett på den store skilsmisseprosenten blant unge ektepar i arbeiderstrøka, så ville hun ikke stilt opp en slik påstand.

Artikkelen formulerer vårt strategiske mål slik:

«Kommunistenes strategiske mål må være en familie bygd på kjærlighet og likeverd mellom kvinne og mann og mellom foreldre og barn. Det betyr at vi må slåss for en *demokratisk* familie der det både finnes materielle muligheter og ideologisk grunnlag for kjærlighet og likeverd.» (RF s. 27)

Her nevnes det ingenting om sosialiseringa av oppdragelsen, og det gjøres ikke noe annet sted i artikkelen heller. Men uten å frigjøre barna fra foreldrenes undertrykking, vil heller ikke kvinnefrigjøringa være fullstendig. Hvis ikke dette elementet er med, blir parolen om en demokratisk familie en utopi. Forfatteren viser at hun ikke skjønner forskjellen på familien under sosialismen og familien under kapitalismen, med følgende tirade: «I Albania, der kampen for frigjøring av kvinnene har foregått med statens hjelp i mange år, er situasjonen fremdeles den at mange kvinner er redde for å stå alene, som sitatet fra Enhver Hoxha tidligere i denne artikkelen viser. Både for disse

kvinnene — og i ennå større grad for kvinnene i Norge i dag, ville oppløsning av familien bety en forverring.»

I Albania er mer enn 45 % av yrkesbefolkninga kvinner, alle som ønsker får barna inn i daghjem. Disse daghjemma står for en systematisk sosialistisk oppdragelse av unga, og de har gjort det mulig for kvinnene å delta i samfunnslivet på en helt annen måte enn i Norge. En albansk kvinne behøver ikke å frykte å bli satt utafor samfunnet om hun skulle bli nødt til å skille seg. I Norge derimot må skilte kvinner ofte gå en Canossagang mellom sosialkontorer og jurister for å skaffe seg et minimum til livets opphold. I to tredjedeler av landets kommuner finnes det ikke daghjem, så det kan bli å leve på trygd uten mulighet til å få arbeid. Derfor er det vrøvl å snakke om «forverring» i omtalen av kvinnenes situasjon ved en eventuell skilsmisse i Norge og i Albania som om det skulle være samme forholdet.

Den albanske familien har et samfunnsmessig element som den norske familien ikke har. Den albanske kvinnen har en trygghet som den norske kvinnen ikke har.

Artikkelforfatteren har ikke den riktige forståelsen for borgerskapets tosideig familiepolitikk. Kapitalismen oppløser arbeiderfamiliene gjennom økonomisk utbytting, ideologisk undertrykking, prostitusjon osv. Men kapitalismen må samtidig bygge på familien som den økonomiske grunnenheten. I den betydninga er borgerskapet for å «forsvare familien», forsvare lenkinga av kvinnene til kjøkkenbenken. Men disse sidene ved familien må ikke vi forsvare, vi må angripe dem. Familien må revolusjoneres, den må frigjøres fra de reaksjonære trekk og oppheves som økonomisk grunnenhet i samfunnet. Det er bare i den betydninga vi kommunister kan forsvare familien som institusjon.

Et slikt strategisk perspektiv gjør det også mulig å se daghjemskampen i lys av vår strategi. Vi er ikke bare for daghjem av økonomiske årsaker, slik at folk skal ha mulighet til å få to inntekter. Vi er for gratis daghjem for alle barn, fordi det vil være et langt framskritt i kampen for kvinnefrigjøringa.

Økonomisme i rød frakk

Blant mange kamerater har det eksistert en langvarig økonomistisk tendens. Den har i det siste året tatt på seg røde kledebon, men innholdet forblir det samme.

Denne linja prøver å redusere kvinneundertrykkinga til materiell undertrykking. Når de kameratene som står for den skal forklare hvorfor arbeiderkvinnene må stå i spissen for kvinnekampen, så sier de at det er fordi de er materielt

undertrykt. I følge dem er det «feminisme» å snakke om ideologisk, sosial, kulturell og for ikke å snakke om seksuell undertrykking. Det er bare den materielle undertrykkinga som betyr noe! Dette er jo nokså åpenbar økonomisme, men disse kameratene gir seg ikke med det.

Neste skritt er at de ut fra ideen om den materielle undertrykkinga som det eneste som betyr noe, utvikler tesen om at det er bare arbeiderkvinnene som er undertrykt. Kvinnelige studenter, lærere, sjukepleiere osv. — de kan da bare gjøre noe i kvinnekampen ved å støtte arbeiderkvinnene. Sjøl er de angivelig bare utsatt for ideologisk undertrykking, og siden den ikke betyr noe særlig, så er de ikke virkelig undertrykt.

Sluttsteinen på dette teoretiske makkverket er at kvinneundertrykkinga settes identisk med kapitalistisk utbytting, og vips, så forsvant hele grunnlaget for en egen kvinnekamp.

Hvor er det disse kameratene sporer av? Jo, de skjønner ikke at kvinnene er undertrykt som kjønn, at kvinnene som helhet spiller en underordna rolle i den samfunnsmessige produksjonen, at kvinnene som helhet derfor er ei reservearbeidskraft, og at hele den ideologiske, kulturelle, sosiale, politiske og seksuelle undertrykkinga hviler på dette fundamentet. De reduserer det hele til et spørsmål om materiell undertrykking. Dermed skjønner de ikke at kvinnens rolle i den samfunnsmessige produksjonen har noe med produksjonsforholda å gjøre, og de har derfor ikke egentlig skjont hvorfor sosialismen er grunnlaget for full kvinnefrigjøring.

5. Partiets kvinnearbeid til nå

I «Teser om høyreavviket» fra SKs 7. plenum heter det følgende om partiets kvinnepolitikk:

«Partiet har hatt en riktig politikk overfor den nye kvinnebevegelsen m.h.t. å støtte opprettelsen av en partipolitisk uavhengig kvinneorganisasjon, som tok utgangspunkt i det nivået massene som ønska å bli kvinneaktivister var på, bygde på et minimumsprogram som kunne gjøre det lett for dem å slutte seg til, og la hovedvekt på dagskrav.»

Deretter går Tesene over til å slå fast at det har eksistert grove høyrefeil i politikken og taktikken. Jeg skal gjenta Tesenes punkter, men jeg skal også føye til punkter som jeg mener det er grunnlag for å oppsummere nå, der SK hadde mangelfullt materiale i 1975.

a) SK slår fast at kjerna i høyreavviket på kvinne-

Sjøl om linja deres er veldig «proletarisk», så har de ikke skjont den egentlige årsaken til at arbeiderkvinnene må utgjøre fortroppen i kvinnebevegelsen. De reduserer det til et spørsmål om «materiell undertrykking», men arbeiderkvinnene må utgjøre fortroppen fordi de er *medlemmer av den eneste fullt ut revolusjonære klassen, proletariatet*. Men kvinnene i småborgerskapet er også undertrykt som kvinner, derfor har de faktisk en større interesse av sosialismen enn menn i småborgerskapet. Til og med kvinnene i borgerskapet er undertrykt som kvinner, men de lever av andre menneskers arbeid, de snylter på både kvinner og menn i arbeiderklassen. Derfor har de ingen interesser av sosialismen. De godtar å spille annenfiolin, fordi deres underordna rolle henger sammen med et system som de har alle fordeler av ellers, og der de kan leve et makelig liv uten å gjøre et arbeidsslag. Det meste de kan drive det til i retning av «kvinnefrigjøring» er å kreve retten til idividuell karriere. Derfor kommer de i motsetning til de breie massene av kvinnene i det arbeidende folket og blir deres fiender.

Kvinneundertrykkinga er på denne måten underordna klassekampen og fletter seg sammen med den. Men kvinneundertrykkinga er ikke identisk med den kapitalistiske utbyttinga.

Teorien om at bare arbeiderkvinnene er undertrykt låter veldig «rød», men i innholdet er den reint økonomistisk og fører til reformisme og revisjonisme i politikken.

politikken er konsesjoner overfor den borgerlige feminismen, men overfor revisjonismen og sosialdemokratiet. Dette kan illustreres godt ved å trekke fram erfaringene fra 1. mai gjennom mange år.

I 1972 tok ikke våre kamerater i kf opp tilslutning til Rød Arbeiderfront, fordi det var «utafor frontens grunnlag».

I 1973 søkte de om å få gå i både Samorgs og Faglig Første-maifronts tog i Oslo, men siden SVere i FFF-komiteen ikke ville innrømme KF reservasjonsrett, gikk KF ikke i noen av toga.

I 1974 søkte de fortsatt begge tog, med reservasjonsretten som planke, og da Samorg av naturlige grunner svelga den, gikk KF i begge tog.

I 1975 utvikla våre kamerater i KFs ledelse ideen om at KF ikke kunne slutte seg til FFF om det ikke var 60—70% flertall for det.

I 1976 eksisterte det ei vulgaristlinje i tråd med parolen «Kamp mot krisa som skjerper kvinne-

undertrykkinga på alle områder.» Det var en utbredt tendens til å holde de konkrete kampparoleer ute, og mobilisere snevert. Resultatet var at kvinneseksjonene jamt over gikk tilbake.

I alle disse 1.mai-kampanjene har våre kamerater i KF ligget under for opportunistisk press, og utvikla linjer som svarer til dette presser.

Våre kamerater som arbeider med kvinnespørsmål har først seint begynt å rette skytset mot den revisjonistiske kvinnepolitikken. I lang tid fikk revisjonistene gå fri, mens det tunge artilleriet blei retta mot «feminismen». Nå viser det seg seinere at mye av det som blei kalt «feminisme» i virkeligheten var revisjonisme. Det gjelder «8-gruppa», «Clara-gruppa», «Kjerringråd» osv. Men trass i at KF har ført mye kamp mot slike grupper, har kommunistene aldri klart å desavuere revisjonistene i kvinnebevegelsen. Dette viste seg til overmål 8.mars 1976, som var det eneste tilfellet i de seinere åra da revisjonistene virkelig har klart å få masser ut på gatene.

b) Det har eksistert grove avvik fra marxismen-leninismen i analysen. Riktignok er det slik at partiet aldri har vedtatt noe prinsipielt kvinneprogram. Men våre kamerater som har hatt kvinnearbeidet som hovedarbeidsfelt, har lagd egne subjektive og ensidige analyser, som har blitt oppfatta som partets linje. Dette har skada partiet, og det har skapt stor uklarhet om hva som er grunnlaget for kvinneundertrykkinga. Kameratene har aldri evna å holde fast på det særegne ved kvinneundertrykkinga samtidig som de skulle gripe grunnlaget for at kampen for kvinnefrigjøring er uløselig knytta til den sosialistiske revolusjonen. Dennen teoretiske uklarheten har ført til at det snart er lagt vekt på det ene, snart på det andre aspektet ved kvinneundertrykkinga.

Det har vært en situasjon der enhver korrigering nesten umiddelbart har ført til nye avvik. F.eks. var det et langvarig avvik med ikke å legge vekt på arbeiderkvinnene, og da det endelig blei korrigert, blei det i første omgang gjort på en slik måte at det utelukka alle andre kvinner.

c) Det har vært en hårreisende mangel på studier. De kameratene som leder parteits kvinnearbeid på ulike nivåer har vært dårlig skolert i marxismen-leninismens teori om grunnlaget for kvinneundertrykkinga. Resultatet er at det nesten aldri er laga noe kommunistisk propaganda eller grundig polemikk mot revisjonismen ut fra et kommunistisk standpunkt. Vi må innskjerpe at det er nødvendig å studere de kommunistiske klassikernes artikler og taler om kvinnespørsmålet på nytt og på nytt for å tilegne seg deres standpunkt og metode, og ikke bare kjenne til artiklene på en overfladisk måte.

Men mangelen på skoling blant kvinnekadrene har vært minst like stor, om ikke større på andre spørsmål. Særlig gjelder det organisasjonsspør-

målet, der det har ført til notoriske avvik, men det gjelder også politisk økonomi, masselinja, spørsmålet om den moderne revisjonismen osv. Jeg kan ikke påvise noe tilfelle av at partiets kvinnebok er blitt studert.

d) Vår kvinnekader har ikke før i det siste tatt opp spørsmålet om hvem som er våre venner og hvem som er våre fiender i kvinnekampen. Dette har igjen ført til store vansker med å mobilisere KF til kamp mot reaksjonen.

Og når spørsmålet om fienden er tatt opp, så er det gjort lite for å utvikle et godt materiale til fronten om dette, slik at borgerskapets agenter i kvinnebevegelsen har fått vann på mølla om at «ml-erne går over hue på fronten» osv.

e) Med dette er også innrettinga på arbeiderkvinnene uteblitt. KF er en front som samler mye småborgerlig intellektuelle jenter. Det er viktig å rekruttere disse gruppene, men det er feilaktig å la dem dominere arbeidet. Sjøl om det nå finnes ei proklamert linje om å innrette seg på arbeiderkvinnene, så er lite som skjer i praksis.

f) Det var riktig å ikke opprette KF på et sosialistisk grunnlag, først og fremst fordi det vanskelig ville trekke skillelinjene mot revisjonistene og andre falske sosialister, men også fordi det ikke samsvarte med massenes nivå. Men da våre kamerater skulle begrunne dette standpunktet utvikla de en opportunistisk «teori» som spilte i hendene på revisjonistene. De unnlot å ta opp kampen som som kommunister mot den såkalte «sosialismen» til revisjonistene. Dermed skolerte de ikke massene i at revisjonistene står for statsmonopolkapitalisme. Dette førte igjen til at revisjonistene kunne framstille seg som «venstre» og «radikale». Til slutt brukte våre kamerater det revisjonistiske argumentet om at «kvinnene vil bli skremt» som sitt kronargument. Dette er et reaksjonært argument. Det er henta av den moderne revisjonismens arsenal, og er i åpenbar strid med partilinja.

g) KF har mangla ei klar holdning til imperialismen generelt og sosialimperialismen spesielt. KF gikk tilbake i forhold til første året da den tok stilling mot EEC. Dette kunne vært nytta til å høyne bevisstheten om imperialismen generelt, men i stedet kom den revisjonistiske teorien om at «kvinnene blir skremt» igjen til å rasere det lille som var oppnådd.

I et forsøk på å «korrigere» dette avviket, blei linja med å støtte bare «kvinnene i Vietnam» skapt, men det var i seg sjøl ikke noe annet enn et nytt avvik.

h) Det har vært en langvarig tendens med «militant økonomisme», bare avløst av perioder med bare økonomisme. Våre kvinnelige kamerater har hatt en systematisk uvilje mot å ta opp politisk og ideologisk undertrykking. Kamp mot prostitusjon, pornografi og annen kvinnefiendtlig ideologi i det hele tatt har vært tabu. Dette har blitt overlatt til «nyfeminister», revisjonister osv. på en sånn måte at deres reaksjonære linje i disse spørsmål har fått stå uimotsagt. Er det ikke sånn at prostitusjonen er et produkt av den kapitalistiske undertrykkinga av kvinnene, er det ikke sånn at vi kunne kanalisert den rettferdige harmen mot slike nedverdiggende forhold på en slik måte at den styrka klassekampen? Kunne ikke våre kvinnelige kamerater nettopp brukt den åpne og skjulte prostitusjonen og pornografien i de revisjonistiske landa for å mobilisere de partiløse kvinnene mot sosialimperialismen og revisjonismen?

i) En feilaktig frontpolitikk. Våre kamerater har aktivt spredd ideen om at frontpolitikk er å finne et geometrisk midtpunkt mellom AKP(m-l), SV, DNA. Dette gjorde KF forsvarsløs overfor revisjonistenes splittelsesmakeri. Det gjorde KF til ynda jaktmarker for revisjonistiske splittelsesmakere og infiltratører. Det skapte den notoriske sentrismen i 1.mai-spørsmålet, som ikke er luka ut til denne dag.

j) Det har vært et mangeårig avvik på organisasjonsspørsmålet. Våre kvinnepolitikere har blitt forma av den småborgerlige linja om at kvinneorganisasjoner skal ha «flat» struktur, og i virkeligheten servert trotskistenes organsiasjonsteori. På et tidspunkt ville våre kamerater vedtektsfeste at en ikke behøvde å være enig i KFs linje for å være med i KF, at hvem som helst kunne opprette underdistrikter, og at ledelsen skulle være et representantskap etter modell fra SFs landsstyre. Om ei slik organisasjonslinje hadde seira ville den skapt en permanent krisesituasjon i KF og ganske snart ført til at organisasjonen gikk i oppløsning.

k) Det har vært et notorisk avvik at partiet ikke har hatt egen propaganda på kvinnespørsmålet. Faktisk får små, reaksjonære grupper dominere den kvinnepolitiske propagandaen, med slike blader som «Kjerringråd» og all verdens hefter med

angrep på ei korrekt linje for kvinnekampen. Denne situasjonen må opphøre ellers vil den på lang sikt undergrave mulighetene for brei assemobilisering rundt en korrekt politikk.

l) Det har vært grove avvik fra den marxist-leninistiske masselinja. Dette punktet er så viktig at vi tar det opp for seg.

m) Dersom høyreavviket i kvinnearbeidet blir tillatt å utvikle seg, vil det ikke vare lang tid før den nye, sterke kvinnebevegelsen likvideres.

I vår sto vi i en farlig situasjon i og med at revisjonistene ikke var avslørt, våre folk kjørte ei vulgaristlinje uten å gjøre noe med de brennende krava til kvinnene, og KF var ved å gå i oppløsning: moralen sank, frustrasjonen bredte seg og utmeldingene økte. Det ser nå ut til at denne situasjonen er snudd til det bedre, men det er lite konsolidert og nye tilbakesalg kan komme fort om vi ikke korrigerer politikken og arbeidet.

n) Det mest langvarige høyreavviket av samtlige er ideen om at det er kvinnene i partiet som skal lede kvinnearbeidet. Den er ikke mindre utbredt blant de mannlige kameratene enn den er blant kvinnene i partiet. Det kan sjølsagt ikke være kvinnene i partiet som leder kvinnearbeidet, like lite som det er de fagorganiserte som skal lede det faglige arbeidet. Det er *partiet* som må lede både kvinnearbeidet, det faglige arbeidet, og ethvert annet arbeid der vårt parti er engasjert. Derfor må partiet som helhet gjøre sjølkritikk for at vi har overlatt kvinnearbeidet til noen av våre kvinnelige kamerater. Hvor mange distriktsstyrer og avdelingsstyrer er det som har et bevisst forhold til partiets kvinnepolitikk, som diskuterer linja og systematisk oppsummerer arbeidet? Jeg vil påstå at det er ytterst få. De fleste regner seg som svært framskredne dersom de har satt av en eller to kamerater til å drive dette arbeidet, og gjør ingen forsøk på sjøl å skolere seg, sjøl å ta stilling til kvinnepolitiske spørsmål.

Denne situasjonen kan vi ikke tolerere kamerater, derfor har SK innkalt denne konferansen, og derfor skal hele partiet sette seg inn i dokumentene fra konferansen. Vi skal innlede en ny epoke i partiets kvinnearbeid.

6. Kvinnearbeidet og masselinja

Sentralkomiteen har lagt fram et utkast til beretning til partiets 2. landsmøte. Det inneholder en teoretisk og politisk gjennomgang av prinsippene for masselinja, og det sammenlikner partiets masse-

arbeid med denne teorien. Det avdekker store svakheter i masselina og massearbeidet og setter fingeren på at vi har mye å korrigere på disse områdene. Hvis vi bruker den samme framgangs-

måten på partiets kvinnearbeid, vil vi oppdage langt større feil enn for partiets arbeid som helhet. La oss bruke denne kritiske målestokken for å finne ut hvor vårt kvinnearbeid har kommet kort.

a. Grunnlaget

Beretninga slår fast at den marxist-leninistiske masselinja hviler på den proletariske verdensanskuelsen. Vi tar utgangspunkt i at massene er de virkelige heltene, og at det er folket og bare folket som skaper verdenshistorie.

Den sosiale sammensetninga av partiets kvinnekader er langt mer prega av de småborgerlig-intellektuelle enn partiet som helhet. Disse kameratene har særlig vanskelig for å tilegne seg det filosofiske grunnlaget for den kommunistiske masselinja. Den intellektuelle har vanskelig for å godta at han/hun har noe å lære av de arbeidende massene som ikke har teoretisk skoleing. Den intellektuelle er vanligvis hardt smitta av «teorien» om at all virkelig kunnskap kommer fra bøker, og ikke fra det virkelige livet. Her ser vi det sosiale grunnlaget for de store sviktene i masselinja blant de av partikameratene som jobber med kvinnespørsmål.

b) Fra massene — til massene

Når vi skal utarbeide politikk og paroler må vi gå ut i massene for å undersøke hva de mener. Deretter må vi generalisere og systematisere disse meningene og skille det riktige fra det feilaktige, slik at massene kvitter seg med tilbakeliggende ideer og holder fast ved de riktige. Massene må prøve politikken i handling og på den måten forvisse seg om at den er riktig. Denne prosessen må gjentas om igjen og om igjen.

I kvinnearbeidet har det vært en utbredt tendens til å konstruere politikk på skrivebordet uten tanke på hva massene tenker. F.eks. parolen om «krisa som skjerper kvinneundertrykkinga på alle områder», var den et produkt av systematisert oppsummering av massenes ideer? Blei det noen gang forsøkt å spørre massene om hva de mente om den parolen? Svaret er nei. Den blei lagd på skrivebordet, og reaksjonen på parolen blei neppe registrert i hvert fall ikke tatt til følge.

c) Gjør undersøkelser

I samsvar med masselinja er det nødvendig å gjøre djuptgående og konkrete undersøkelser. Vi kommunister kan ikke bare stole på rapporter eller danne oss oppfatninger på et subjektivt grunnlag.

Når vår kvinnekader har trøbbel med å utmeisle en korrekt faglig politikk, tar de da og samler sammen en del arbeiderjenter, endel arbeidsløse osv. og lager et undersøkelsesmøte, spør om hva de er oppatt av og gjør notater? Nei, denne stilen forekommer praktisk talt ikke.

Gjøres det undersøkelser på hvordan KFs propaganda blir mottatt av dem som den er beregna på. Jeg kjenner ikke til noe sånt, og om det forekommer, så er det lite erfaringer som blir summert

opp. Det er nemlig ikke nok å gjøre undersøkelser, en er også nødt til å sammenfatte dem. Dessuten må en ikke drive undersøkelser i hytt og vær, men ha en bestemt plan.

d) Sørg for massenes velferd

Som kommunister må vi tjene folket. Massenes problemer er våre problemer, og vi må vise at vi er i stand til å ta oss av dem. Uten å gå i brodden for de daglige, nærliggende interessene til massene kan vi heller ikke gjøre oss noe håp om å mobilisere dem i kampen for revolusjonen, i kampen mot supermaktene, kort sagt uten å sørge for massenes velferd kan vi ikke vinne dem for våre strategiske mål.

I kvinnearbeidet har det vært en langvarig økonomistisk tendens, en tendens til utelukkende å ta opp nærliggende problemer, uten å sette dem i sammenheng med strategien. Men da dette skulle korrigeres blei det erstatta med ei linje for å nedlegge kampen for de nærliggende interessene. Da KF endelig tok opp kampen mot imperialismen og fascismen blei samtidig kampen for daghjem og sjølbestemt abort lagt på is. Dette ga revisjonistene gode påskudd til å piske opp en hets mot KF, og det førte til passivitet og demoralisering.

e) Kommunister kan ikke gjøre alt aleine

Å innbille seg at det bare er kommunister som kan ta seg av store oppgaver er å gå imot prinsippene for masselinja. Det finnes tusener, titusener og hundretusener av det arbeidende folket som kan og må være i stand til å løse oppgaver som er uløselige for ei lita gruppe aktive. Massene har en enorm skaperkraft, bare den blir utløst. «Når massene først har tilegna seg de riktige tankene som kjenne-tegnet den framskredne klassen, blir disse tankene forvandla til en materiell kraft, som forandrer samfunnet og forandrer verden.» (Mao).

I kvinnearbeidet har det vært en tubredt tendens til ikke å gjøre massene til aktivister for den riktige politikken, en tendens til å se på massene som passive deltakere, som underskrivere på opprop. Kameratene har ikke sett det som et mål at de partiløse progressive kvinnene sjøl skal sette politikken ut i livet. Derfor har det også blitt fostra alt for lite kader og viktige arbeidsoppgaver har blitt uløst fordi det ikke har vært folk nok til å ta seg av dem.

Denne situasjonen har Lenin beskrevet slik, «det finnes ikke folk, og det finnes folk i massevis». Det vil si, det finnes ikke folk hvis vi bare forlitter oss på ei lita aktiv gruppe, og det finnes folk i massevis om vi mobiliserer massene til å løse oppgavene.

f) Bare massene er en mur av jern

Sammen med massene kan vi oppnå alt. Vi behøver ikke å frykte noen fiende. Vi kan seire over hvilken som helst imperialistmakt, vi kan seire i den proletariske revolusjonen. Uten massene er vi ingenting. Da kan vi ikke oppnå våre mål. Ut fra ei strategisk vurdering kan derfor ikke partiet være tilfreds med et snevert massearbeid.

Som i partiets arbeid forøvrig er det store

svakheter i forståinga for dette prinsippet. Men i kvinnearbeidet er det i tillegg *ei linje* å sette seg ytterst små og puslete mål for massemobiliseringa. En er tilfreds med den lille kjerna i fronten, og det er til og med en tendens til ikke å ønske flere med, fordi det ville «skape problemer» eller «bryte opp den koselige venninnegruppa».

g) Ikke fjerne seg fra massene

Ikke på noe tidspunkt må det tillates at partikaderen stiller seg over massene og kommanderer over dem.

Kommandering eksisterer i form av mangel på politisk mobilisering: Gjør det eller det, men uten at linja for oppgavene er diskutert og forstått.

Det er også å fjerne seg for massene å ikke drive kritikk og sjølkritikk. I fronten er det dessverre alt for utbredt at partikamerater ikke lytter til kritikk og ikke gjør sjølkritikk. Dette er farlig, fordi det er en form for byråkratisme og fordi det er brudd på grunnleggende kommunistiske prinsipper.

h) Mot sjablongmessige skrivelier

Når en driver propagandavirksomhet i skrift eller tale, må en alltid tenke på dem en skriver for. Sjablongmessige skrivelier er bare til skade. For å unngå sjablongmessige skrivelier må propagandisten og agitatorene kjenne til massenes tanker og deres liv og uttrykke seg på en måte som gjør partiets politikk levende for dem.

Våre kamerater i KF har gått i spissen for å skape et sjablongmessig internspråk. Det ligger som ei mare over den interne frontpropagandaen. Forklaringer og argumenter som treffer leserne heime er det sparsomt med. Til gjengjeld er det mye allmenne fraser om «kamp på krava» og «krisa som skjerper... osv». I den interne mobiliseringa til 1.mai var det nesten utelatt ei politisk forklaring av forskjellen mellom samorg. og Faglig første-maifront, og dårlig motivasjon for at KFere skulle se det som sin oppgave å gjøre FFF-togene store.

Opp mot dette vil jeg holde bladet «Kvinnefront» som hittil har skilt seg ut positivt med en god del konkret og bra stoff. Det viser at det går an å skrive om kampen mot kvinneundertrykkinga uten å forfalle til sjablonger.

j) Ikke alt som er klart for oss er klart for massene

Vi må være klare over at borgerskapets undertrykking hindrer massene i å skaffe seg kunnskaper om mange forhold og at det eksisterer fordommer og tilbakeleggende ideer i massene. Det gjør at vi ikke kan gå ut fra at det som synes sjølsagt for oss, også er det for massene.

Det er klart at KF må føre kamp mot imperialismen, slik som det står i KFs plattform, for imperialismen er en av kvinnes bitreste fiender. Men det er ikke tilstrekkelig å «kjøre ut» denne linja. Den må forklares med konkret materiale som avslører imperialismens sanne ansikt. Da vil også mange kvinner som ikke har hørt om imperialismen før, kunne skjønne godt hvorfor det er nødvendig å

slåss mot den.

k) Det er partiets oppgave å hjelpe til å organisere massene og sjøl jobbe i frontene

Enhetsfronter er ikke *partier* og det er deres styrke. De kan forene folk på tvers av partipolitiske og ideologiske skillelinjer om felles sak. Partiets linje er å gå inn for at sånne organisasjoner skal være så breie som mulig og så lette som mulig å komme inn i.

Vi må respektere medlemsdemokratiet sjøl om vårt syn og våre forslag faller.

Dette går ut på at vi alltid må vise utvetydig at vi aldri krenker frontene og medlemmene der. Bryter vi det har vi ikke rett til å snakke om masselinja overfor frontene. Vi må holde fast på prinsippene, slik at massene klart kan se forskjellen mellom oss og revisjonistene/sosialdemokratiet, som alltid manipulerer og krenker medlemmene.

Kamerater!

Sjøl om situasjonen på ingen måte er svart, og sjøl om det finnes gode muligheter til korrigering, fordi massene er sunne og fordi partiets linje er ei korrekt marxist-leninistisk linje, så la oss slå fast at situasjonen er kritisk. De grunnleggende brudda på masselinja og det at revisjonistene er lite avslørt i kvinnepolitikken har skapt en alvorlig situasjon, som vi bare kan gjøre oss håp om å korrigere, dersom vi innser alvoret. Det er sant at optimismen er større i kvinnearbeidet nå enn den var i vår, men de feila som skapte passiviseringa og demoraliseringa da, er der fortsatt. Derfor kan vi ikke «blåse faren over», vi må tvert om slå alarm. Ei grunnleggende korrigering av masselinja i kvinnepolitikken står fortsatt igjen å bli gjort.

Når det gjelder fronten, så har den hatt et stort frafall det siste året. Det har ikke kommet som et resultat av noen stor splittelse, men som resultat av en skrikende frustrasjon. For øyeblikket har fronten et klart tilsig, men fortsatt er ikke frafallet erstatta med friske krefter, og det er på ingen måte slik at det pågår noen systematisk rekruttering.

Det er også alarmerende å se på resultatene fra 1.mai i år, der tilbakegangen i kvinneseksjonene var merkbar, mange steder utgjorde de knapt frontens medlemstall. Denne sektoriseringen truer med å marginalisere kvinnekampen og den må nedkjempes.

7. Revisjonistene og kvinnearbeidet

I hele den tida partiet og ml-bevegelsen har drevet kvinnearbeid har revisjonistene vært systematisk undervurdert. Revisjonismen er en fiende av full kvinnefrigjøring. Revisjonistene prøver å lede kvinnekampen inn i reformistiske baner. De prøver å gjøre den til en støttebevegelse for den hyklerske sosialimperialistiske «fredsbløffen». De saboterer

kvinnekampen og driver systematisk undergraving og sabotasje av det progressive kvinnearbeidet. Revisjonismen er derfor en livsfarlig fiende, som må tas alvorlig. På lang sikt er den sjølsagt en papirtiger, men det forutsetter at vi avslører dens råtne linje for massene og kjemper mot den. På kort sikt kan den gjøre stor skade.

Mens revisjonistene nå er avslørt for en del grupper og har store indre vansker, så er den langt fra avslørt i kvinnepolitikken. Den har til og med en viss offensiv.

Derfor er det ei sak for hele partiet å avsløre den kontrarevolusjonære kvinnepolitikken til revisjonistene og avsløre dem for massene.

Våre kamerater som har hatt kvinnepolitikk som hovedområde har i lang tid kalt alt feilaktig for «feminisme». Det viser seg at mye av den såkalte «feminismen» har vært rein revisjonisme.

Vi har ikke som parti gjort noen helhetlig kritikk av revisjonismens kvinnepolitikk fra et marxist-leninistisk standpunkt. Dette må rettes opp for.

Revisjonistene har i dag større grep om kvinnepolitikken enn de fleste andre områder. De er slett ikke bare i ledelsen for «Brød og Roser» og «Kvinneforbundet», men har også en del smågrupper av typen «Claragrupper», det «KUL»-inspirerte «Sosialistisk Kvinneforum», «Kjerringråd» og en

tjukk finger i «Sirene»-redaksjonen.

Grunnlaget for denne *relative* styrken er at revisjonistene ikke er avslørt, at de ikke er tatt teoretisk, at det ikke er utvikla en *kommunistisk* polemikk mot linjene deres. De har til og med fått framstille seg som «venstre» uten at noen har tatt en skikkelig kamp for å avdekke den reaksjonære politikken bak disse frasene.

8.mars klarte revisjonistene delvis flere steder å slå gjennom med bløffen om at KF-toga egentlig var AKP-opplegg. De klarte til en viss grad å nå fram til grupper av unge jenter som de aldri ellers har nådd fram til, blant annet unge jenter.

I sommer lagde «Brød og Roser» et abortmøte som påviste at den nye abortlova på ingen måte er ei forbedring for kvinnene, men tvert om et reaksjonært dokument som har opprettholdt fornedrelsen og Canossagangen. Vi må ikke glemme at SV bærer hovedansvaret for at lova blei vedtatt, mens KF og vi alltid har gått mot den. Men når det skal mobiliseres til protest mot den lova som SV har ansvaret for klarer faktisk SVs fraksjon i «Brød og Roser» å heste æren for det.

Dette viser hvor forsvarsløs kvinnebevegelsen er overfor revisjonismen, og det viser at vi har mye å ta igjen. Høyreavviket eksisterer til denne dag innfor kvinnearbeidet.

8. Hvordan korrigere? (Skisse)

Det trengs ei omfattende og stor korrigering. Den må gå til røttene i feila. Vi trenger ikke noe «linjeskifte». Vi trenger et systematisk oppgjør med revisjonistiske avvik, og gjenreising av partilinja på kvinnepolitikken område. For vi har nemlig ei partilinja, sjølt om den har sine mangler. Den er for det første uttrykt i marxismen-leninismens klassikere. Den er for det andre uttrykt i partiets prinsipper for masselinja. Den er for det tredje uttrykt i SKs teser om høyreavviket, punktet om kvinnepolitikken. Det vi nå trenger er at hele partiet hever sitt teoretiske og politiske nivå på kvinnespørsmålet og lærer å skille mellom revisjonisme og marxisme på dette området. Når vi har sikra ei slik skolering, kan vi gjøre opp med de mangelfulle og feilaktige analysene som har vært gjort av endel kamerater, og som til nå ikke har vært utsatt for kritikk. Da kan vi gjøre en systematisk kritikk av revisjonismens reaksjonære kvinnepolitikk og vi kan sette hele partiet i stand til å utøve sin ledende rolle også i kvinnearbeidet.

Bare ved å gå fram på denne måten kan vi unngå å slå «barnet ut med badevannet», bare slik kan vi sikre ei korrigering ned i de djupeste røttene av avviket.

Vi må systematisk skape ei marxist-leninistisk masselinje i kvinnearbeidet og gjøre opp med sekterismen og tendensen til å sette puslete mål-

setninger for arbeidet. Det krever korrigering av den tenkninga og ideologien som ligger bak avvika på masselinja. Derfor er det rimeligvis en møysommelig og langvarig oppgave. Vi må rette søkelyset mot sjablongmessige skrivelier og andre slike avvik.

Vi må gjøre opp med det grove avviket fra leninismen som har bestått i at bare en del av partiets kvinner har leda partiets kvinnearbeid. Det er partiet som skal lede kvinnearbeidet som alt annet arbeid, og det skal følge det vanlige prinsippet for demokratisk sentralisme. Det betyr at alle ledende organer fra lags- og distriktsstyrer og opp til SK må korrigere dette. Korrigeringa er sjølsagt ei intern oppgave, men den kan ikke gjennomføres uten at den foregår parallelt med massekampen, med styrkinga av KF, med daghjems kampen, abortkampen, kampen for 8.mars osv. Framgangen i disse kampene og i kampen for å isolere og avsløre revisjonistene er sjølv prøvesteinen på hvor djuptgående korrigeringa er.

TILLEGG FRA SK/AU OM PAROLER FOR DAGHJEMSKAMPEN

Vi har tidligere vedtatt at daghjem og sjølbestemt abort er de viktigste kampsakene i kvinnepolitikken nå. Det er ennå ikke laga noen mer detaljert plan, derfor kan vi ikke gi en oversikt over de ulike kampområdene og forholdet mellom dem.

Men det går fram av det materialet som er foran at daghemsspørsmålet er noe langt mer enn bare en kampanje mot prisøkninger i høst. Det trengs å organisere mer langsiktige aksjonsgrupper med et breiere siktemål. Grunnlaget som vi kommunister skal jobbe for i disse gruppene er:

1. Ingen prishøyninger.
2. flere og bedre daghjem.
3. Gratis daghjem til alle barn.
4. Full støtte til personalets kamp for økt bemanning og større bevilgninger.

5. Utvida åpningstid (så daghjem blir en reell mulighet for arbeiderfamilier med full dag).

Det er viktig å ha et slikt utvida grunnlag for å utvide den sosiale basisen for daghjemsgruppene, særskilt overfor arbeiderfamilier som i dag ikke har barna i daghjem. En aksjon som i den nåværende situasjonen går mot prisøkninger, mister både perspektivene på kampen og blir lett å avspore med nye taktiske utspill både fra sosialdemokratene og revisjonistene.

Parolegrunnlaget er å betrakte som et direktiv. Når det skal fremmes må det sjølsagt tas hensyn til masselinja og gjøres på en taktisk klok måte.

SK/AU

PARTIET OG MASSENE

Fra utkast til beretning til 2. landsmøte

Det åpne høyreavviket innebar ei forvrengning av det kommunistisk masselinje-prinsippet. I partiet blei masselinja forflata til et «prinsipp» om å være «kjekk og grei», samtidig som alvorlige sekterske tendenser bredte seg. Det eksisterte også ei linje som i praksis gikk ut på at massearbeidet og masse-mobiliseringa kunne erstattes med diplomati overfor revisjonister. Sjøl om vi nå har gjort opp med de mest åpne formene for høyreavviket, ser vi at de revisjonistiske feila i masselinja varer ved i nye former. Disse feila kan ikke oppfattes som enkeltstående feil. De utgjør tvert om et sammenhengende avvik i forståelsen av hva masselinja egentlig er for noe. Den første oppgaven består derfor i å skolere partiet i teorien om masselinja.

Denne skoleringa må foregå konkret og i samband med praksis. Så må vi nytte lærdommene til å kvitte oss med det som er dårlig og beholde det som er bra i partiets tenkning, metode og arbeidsstil.

a) Grunnlaget

Den marxist-leninistiske masselinja hviler på den proletariske verdensanskuelsen. I motsetning til de borgerlige metafysikerne som hevder at massene ikke er noenting, mens enkeltpersonene er alt, står vi for den historiske materialismen. Den lærer oss at «folket, og bare folket er den drivkrafta som lager verdenshistoria». Derfor må vi kommunister mobilisere massene til de verdenshistoriske oppgavene som står foran oss.

I motsetning til den borgerlige ideologien, som dyrker «enkelthetene» er det et grunn-element i proletarietets ideologi som sier at det er «massene som er de virkelige heltene». Mao legger til at dersom en ikke skjønner det, kan en ikke regne med å tilegne seg minimale kunnskaper en gang.

Grunnlaget for ei kommunistisk masselinje finner vi også i det faktumet at «massene har en potensielt stor entusiasme for sosialismen». Når massene er mobilisert til sjøl å ta del i kampen, så er de i stand til å endre situasjonen raskt til fordel for

seg.

Dette grunnlaget for ei kommunistisk masselinje blei helt neglisjert i den mest åpne høyreperioden. Avviket har også vist seg hardnakka å rette på. Derfor må hele partiet nå skolere seg i grunnlaget for masselinja og anstrenge seg på å gripe den skarpe motsigelsen mellom borgerlig og proletarisk ideologi på dette punktet.

Den teoretiske forståelsen

av masselinja er på et lavt nivå. Det har blitt drevet lite eller ingen studier av prinsippene for masselinja. Derfor finnes det en-sidige og feilaktige oppfatninger av hva masselinja er for noe. Særlig har de kameratene som har blitt med i partiet etter stiftelsen fått lite skolering i disse spørsmåla. Kamerater som deltok i masselinjestudiene i 1970 har også latt mye av det gå i glemmeboka og deres grep om teorien for masselinja er dårligere nå enn før. Dette gjelder sjøl om partiets massearbeid i dag er mer omfattende enn det har vært noen gang, og sjøl om omlandet vårt er større. Det er absolutt påkrevd å ta opp

igjen studiene av masselinja og høyne partiets nivå på dette spørsmålet.

b) Fra massene — til massene

«Hvor kommer de riktige tankene fra? . . . De kommer fra sosial praksis og fra den aleine. De kommer fra tre slags sosial praksis, nemlig kampen for produksjonen, klassekampen og kampen for vitenskapelige eksperimenter.»—Mao

Massene har ei rik erfaring. Kommunistar må være dyktige i å sammenfatte massenes erfaringer og foredle dem og bringe dem ut til massene igjen. Dette er i samsvar med den marxistiske erkjennelsesteorien.

Vi må sammenfatte massenes meninger. De vil finnes spredte og usystematiske ute blant massene. Det er vår oppgave å undersøke hva massene mener og generalisere og systematisere disse ideene. På grunnlag av studier må vi skille riktig fra feilaktig og propagere de riktige ideene blant massene, slik at de kvitter seg med tilbakeleggende ideer og gjør de riktige ideene til sine egne, holder fast ved dem og setter dem ut i livet. Massene må overbevise seg sjøl gjennom handling om at ideene er riktige og vi må bruke massenes handling som en prøve på riktigheten av disse ideene. Så må vi på ny sammenfatte massenes ideer og erfaringer og kvitte oss med det som har vist seg å være feilaktig og styrke det som har vist seg riktig. Slik får vi riktigere og bedre retningslinjer, og vi setter dem ut i livet på ny. Slik blir ideene riktigere og mer virkelighetsnære for hver gang.

Fra massene til massene er et prinsipp som anvendes usystematisk og lite planmessig i partiets arbeid. Det er kamerater som bruker det til en viss grad, og det finnes kamerater som overhode ikke bruker denne måten å arbeide på. De siste trur at de kan få riktige ideer av å sette seg på kammerset og konstruere i hop noe. Slike kamerater blir uvegerlig subjektivistar. De lager paroler som ikke er i samsvar med

situasjonen i massene og veit lite om hva som virkelig rører seg i massene. Dette kan føre til at de gjør «venstre»-avvik i form av at de stiller handlingsparoler som massene ennå ikke er klare til å gjennomføre. Men det kan like gjerne føre til høyreopportunisme og bakstrevskhet, ved at de unnlater å stille paroler som massene brenner etter å kjempe for.

Å jobbe etter prinsippet om «fra massene til massene» er ikke det samme som å gjøre knefall for feilaktige ideer som finnes blant massene. Vi skal ikke unnlate å føre fram vår revolusjonære linje, sjøl om massene ennå ikke er innstilt på å gjøre revolusjon. I mange høve må vi også gå skarpt i rette med feilaktige ideer som finnes i massene. Men vi må gjøre det på en slik måte at vi tar opp massenes motforestillinger og svarer på dem. Deretter må vi oppsummere hvordan vi har vært i stand til å overbevise massene om riktigheten av vår politikk. Da kan vi dra lærdommer for det vidare propagandarbeidet. Vi må også dra nytte av de framskredne ideene som finnes blant massene til å bekjempe tilbakeleggende standpunkter.

Partiets arbeid på dette området er på ingen måte svart eller dårlig, men det er usystematisk og tilfeldig. Dessuten finnes det mange kamerater som ikke har tilegna seg de mest elementære prinsippene for å utarbeide riktige ideer.

c) Gjør undersøkelser

Til masselinja hører en stil med å gjøre djuptgående undersøkelser. Kommunistar må ikke bare stole på rapporter eller danne seg oppfatninger på et subjektivt grunnlag. Vi må drive konkrete studier, der vi går inn på et enkelt arbeidsområde, et enkelt spørsmål eller en enkelt enhet. Vi må samle et rikt materiale gjennom slike undersøkelser slik at vi kan utarbeide de riktige parolene og de riktige tiltaka.

«Et kommunistisk partis riktige og urokkelige kamp-taktikk kan under ingen omstendigheter skapes av et fåtall personer på et kontor. Den oppstår under massekampens gang, dvs. gjennom virkelig erfaring. Derfor må vi alltid studere samfunnsmessige forhold og foreta praktiske undersøkelser. . . Enhver som har ansvaret for å lede. . . må personlig foreta undersøkelser av de spesielle samfunnsmessige og økonomiske forholda og ikke bare forlite seg på rapportlesning.»—Mao

Hvor ofte blir det ikke synda mot disse prinsippene? Er det ikke altfor utbredt at kamerater uttaler seg i hytt og vær om saker de aldri har undersøkt? Det finnes en gjennomgående stil med at partikamerater sitter på lagsmøter og diskuterer hva massene mener uten at de har hatt undersøkelsesmøter med massene spurt dem direkte. I de mest ekstreme tilfellene fører det til at kameratene unnlater å ta opp spørsmål som det er en glødende interesse for i massene. Sjøl om de gir sin tilslutning til den dialektiske materialismen, praktiserer de idealisme, ved at de innbiller seg at de riktige tankene kan oppstå i hjernen uten at de har foretatt undersøkelser.

«Om du ikke har undersøkt et spørsmål så har du ikke rett til å uttale deg.»—Mao

d) Sørg for massenes velferd.

Som kommunistar må vi tjene folket. Massenes problemer er våre problemer, og vi må vise oss i stand til å ta oss av massenes nærliggende problemer. Bare på den måten kan vi vinne deres tillit og mobilisere dem aktivt i kampen mot borgerskapet og imperialismen. Det er i strid med kommunismens innhald å negligere massenes nærliggende problemer. Vi må alltid stille paroler og føre kamper for å løse dem. Bare på det grunnlaget kan vi sikre at massene blir mobilisert rundt sine strategiske oppgaver.

Fra ml-bevegelsen oppsto har den hatt en politikk med å sørge

for massenes velferd. Vi har reist kampen for massenes økonomiske, sosiale og politiske interesser og gått i spissen for å skape interesseorganisasjoner. De moderne revisjonistene har delt borgerskapets raseri over den fine utviklinga av slike kamper. Derfor har de enten sabotert den åpent, eller de har kommet med en masse «marxistiske» fraser og skjelt ut interessekampen som «reaksjonær», «økonomistisk» o.l. Noen få kamerater har latt seg påvirke av den typen revisjonistisk press til å prioritere ned interessekampen. De gjenspeiler borgerskapets ideer i partiet. Slike kamerater kommer ofte fra småborgerlig-intellektuelle sjikt. Utover dette finnes det også en spontan tendens til å ikke prioritere dagskampparoler.

Denne tendensen sto som et nokså omfattende avvik over hele landet, våren 1976 og ga seg tydelig utslag i 1.mai-arbeidet. Mange kamerater neglisjerte dagskampens paroler og nøyde seg med allmenne paroler. Allmenne paroler med et korrekt innhold er helt avgjørende, men uten at politikken også uttrykkes i ei lang rekke konkrete paroler, så blir de allmenne parolene uten innhold. Dimitrov kritiserte den typen allmenne proklamasjoner, og sa at de som trur at de på den måten setter partilinja ut i livet, de tar grundig feil.

Særlig blant våre kamerater som jobber med kvinnespørsmålet er det en manglende forståelse for forholdet mellom strategien og det å sørge for massenes velferd. De har praktisert linja med enten bare å ta opp den daglige kampen, eller bare ta opp allmenne spørsmål. De har aldri vist evna til å kombinere disse tingene. De har aldri vist i praksis at de har forstått Maos tese om at det å mobilisere massene for revolusjonen forutsetter at en også er dyktig i å sørge for massenes velferd.

Den er en grunnleggende feilaktig problemstilling å spørre slik: «Skal vi ta opp kampen for

daghjem eller kampen mot imperialismen?» Sannheten er at en vil ikke få noen virkelig mobilisering mot imperialismen hvis en ikke også har et overbevisende og tillitvekkende arbeid med de mest brennende dagskrava til massene.

e) Kommunistene kan ikke gjøre alt aleine.

Å innbille seg at det er bare kommunister som kan ta seg av store oppgaver er å gå imot prinsippene for masselinja. Det finnes tusener, titusener og i prinsippet hundretusener av det arbeidende folket som kan og må være i stand til å løse oppgaver som er uløselige for ei lita gruppe aktive. Massene har en enorm skaperkraft, bare den blir utløst. «Når massene først har tilegnet seg de riktige tankene som kjennetegner den framskredne klassen, blir disse tankene forvandlet til en materiell kraft, som forandrer samfunnet og forandrer verden.» Noe av kunsten å lede på marxist-leninistisk vis består derfor i evnen til å sette partiets politikk om i handling fra massenes side. Vi må gi, ikke bare kaderen, men også de breie massene forståelse for og evne til å mestre enhver bevegelse og enhver kamp som vi lanserer.

Partiet har en grunnleggende riktig politikk. Det viser seg at når massene for alvor, som et resultat av vårt arbeid, får kjennskap til partilinja, så blir de i stand til å gjøre store framskritt. Det øker massenes tillit til seg sjøl og tillit til partiet. Men for at dette skal skje, må partimedlemmene være dyktige til å føre ut og forklare partiets politikk for massene. På noen arbeidsområder gjøres dette brukbart, men det finnes også svakheter.

Utenom 1.mai finnes det svært lite arbeid som retter seg inn på at massene virkelig blir mobilisert til demonstrasjoner. Det går ikke ut på at det er umulig å gjøre slik mobilisering, men at partimedlemmene ikke godt nok fører ut hvorfor det er

viktig å demonstrere på den eller den saka. Da kommer det sjøl sagt få som ikke er vant til å gå i slike tog.

Det er tilmed en del kadre som vil gjøre det til linje at massene ikke skal mobiliseres til tog. Gang på gang kommer de tilbake med forslag av typen «vi fikser mobiliseringa gjennom å gi kommunistene direktiv om å gå.» Dette er en gjennom feilaktig og revisjonistisk politikk, som passiviserer massene.

I dette avviket ligger det mistillit til massene og til partiet. Mistillit til massene, fordi det undervurderer massenes evne til å forstå at det er politisk viktig å demonstrere, mistillit til partiet, fordi det ser bort fra at partiet kan få med seg massene i demonstrasjoner.

Vi har korrigert mye av revisjonismen på det økonomiske området, men vi har ennå ikke evna å sette masselinja i ledelsen for det økonomiske arbeidet. Mange folk som sikkert ville slutta opp om partiets kampanjer får simpelthen ikke en gang spørsmål om de ønsker å gjøre det.

Det er helt maktpåliggende å komme ut av slike tankebaner og slike arbeidsmetoder. *Uten at massene i stort antall setter partiets politikk ut i livet vil vi aldri kunne løse de store oppgavene som vårt parti har stilt seg.*

Ved å løse dette problemet på en langt bedre måte i dag vil vi også gjøre partiet langt mindre sårbart overfor en skjerpa klassekampssituasjon eller en imperialistisk okkupasjon enn hva vi er i dag.

f) Bare massene er en mur av jern.

Med massene kan vi oppnå alt. Vi behøver ikke å frykte noen fiende. Vi kan seire over en hvilken som helst imperialistmakt, vi kan seire i den proletariske revolusjonen. Uten massene er vi ingenting. Da kan vi ikke oppnå noe av dette. Og vi kan ikke forsvare partiet mot reaksjonens angrep. Ut fra ei strategisk vurdering kan derfor ikke partiet være tilfreds med et

snevert massearbeid. Det må være omfattende og bredt anlagt, og det må nå langt ut i massene.

Målt med denne målestokken er partiets massearbeid i dag for snevert og ensidig, og det står mye igjen å korrigere.

g) Ikke fjerne seg fra massene.

Ikke på noe tidspunkt må det tillates at partikaderen stiller seg over massene og kommanderer over dem. Kommunistene må leve et enkelt liv og arbeide hardt og alltid være lydhøre overfor massene. De må være forbilder i kampen og gå i spissen for massene. Karrierisme og pampevesen er uforenlig med masselinja og kommunismen. Slike tendenser må derfor bekjempes uten unntak. Kommunistene må delta aktivt i sjølve kampen. «Vil en lære å kjenne revolusjonens teori og metoder, da må en delta i revolusjonen».

Kommunistene må ikke bare være dyktige i å lære bort, de må også være dyktige i å lære av massenes erfaringer. Massenes erfaringer er et rikt skattkammer som kommunistene må være dyktige til å bringe fram i dagen og dra nytte av. En arrogant og «bedrevitersk» holdning er et tegn på dumhet, og det vil avskjære en fra å skaffe seg riktige tanker.

AKP(m-l) praktiserer prinsippet med å lytte til massene, og kadrene er vel kjent med massenes liv, fordi det også er deres eget. Derfor har vi også vunnet respekt som hardt arbeidende og oppofrende representanter for arbeiderklassens interesser.

Men sekterismen er likevel svært ingrodd. Under det åpneste høyreavviket og i beretninga til 1. landsmøte blei sekterisme definert som det å ikke ville samarbeide med revisjonistene på alle områder. Dette var en skadelig og revisjonistisk definisjon. Den var også egna til å hindre korrigeringa av den virkelige sekterismen, som fantes ved 1. landsmøte og som finnes i

dag.

Sjøl om det har vært ei utvikling i partiets massearbeid er det ingen grunn til sjøltilfredshet, og vi må granske arbeidet vårt for å luke ut sekteriske tendenser og ta kampen med de ideologiske feila som ligger bak dem.

Arbeidet vårt har fortsatt mangler, særlig når det gjelder å lære av massene og dra nytte av deres erfaringer.

Mange kamerater som står nær partiet har også retta kritikk for at det er vanskelig å komme i kontakt med partiet, og vi har også eksempler på sympatisører som har slitt i månedssvis for å komme på studiesirkel hos oss. Slikt er eksterisme som vi absolutt må kvitte oss med.

h) Mot sjablongmessige skriverier.

Når en driver propagandavirk-somhet i skrift eller tale, må en alltid tenke på dem en skriver eller taler for. Sjablongmessige skriverier er bare til skade. For å unngå sjablongmessige skriverier må propagandisten og agitatorene kjenne til massenes tanker og deres liv og uttrykke seg på en måte som gjør partiets politikk levende for dem.

Dette er en utbredt sjukdom. Det eksisterer ideer om at enhver liten løseseddel skal inneholde en fullstendiganalyse og at enhver tale skal begynne med den internasjonale situasjonen og gå videre på tariffoppgjøret, sjøl om emnet f.eks. er arbeidet på skolene. Vi har ikke bruk for artikler, taler eller løsesedler som ikke tar hensyn til dem som skal høre eller lese vår propaganda. Prinsippet må være heller færre, men bedre. Foran 1. mai 1976 blei det laga mye propaganda. En del av den var konkret og god, mens en god slump var nokså allmenn og lite overbevisende. I samband med demonstrasjonen mot NATOs ministerrådsmøte blei det gjort et lite gjennombrudd med propaganda overfor SV-sympa-

tisører. Den tok utgangspunkt i noen få konkrete spørsmål, vi gjennomførte en god argumentasjon og la fram bevis for påstandene. Resultatet blei at SV-ere uteblei fra SV-demonstrasjonen.

De verste sjablongmessige skriveriene har vært å finne i typisk intellektuelt miljø, blant kvinnekaderen og studentene. Slike skriverier skader partiet, og de hindrer framgang på de områdene de får bre seg. Hele partiet må nå bruke metoden med kritikk og sjølkritikk til å luke ut denne skadelige tendensen.

j) Ikke alt som er klart for oss er klart for massene.

Vi må være klar over at borgerskapets undertrykking hindrer massene i å skaffe seg kunnskaper om mange forhold, og at det eksisterer fordommer og tilbakeliggende ideer i massene. Det gjør at vi ikke kan gå utfra at enhver ting som synes sjølsagt for oss, også er det for massene.

Dersom vi ikke tar hensyn til det på en riktig måte, kan det gjøre stor skade.

Ta f.eks. en streik. Vi kjenner til at fagroeningslederen som dukker opp fra forbundsledelsen vil dolke de streikende i ryggen, men for mange av de streikende er det ikke klart. De har kanskje tilmed tru på at han er «arbeidernes mann» fordi han er SV-er, de har ikke engang oppfatta at sv ikke er noe virkelig «radikalt» parti.

Om våre kamerater kjører ut mot denne pampen og skjeller ham huden full før han har gjort noe gærent kan det i verste fall spille i henda på ham fordi han kan maskere seg som «forfulgt uskyldighet». Derfor vil våre kamerater ofte velge å holde kjeft. Men følgen blir fortsatt at disse arbeiderne ikke skjønner det vi skjønner, de trur på falske løfter og blir demoralisert når sviket blir klart osv.

Eller ta den nye grunnsirkelen

som kom høsten 1975. Den skulle behandle marxismen for nybegynnere. Men mye av den var vanskelig å forstå. Et spørsmål som mange nye kamerater sliter med, hvorfor det er nødvendig med væpna revolusjon, tok den ikke opp engang.

Hvis vi ikke er klar over hva vi skjønner som massene ikke skjønner, så vil vi heller ikke klare å mobilisere massene. For å løse denne motsigelsen er det nødvendig både å gjøre undersøkelser og evne å argumentere overbevisende på en måte som massene forstår. Vi må unngå den feilen som går ut på å buse på uten hensyn til hva massene har skjont, vi må vise fintfølelse og forsøke å unngå å trække folk på tærne, og tilmed være åpne for taktiske konsesjoner som gjør det lettere for massene å lære sjøl gjennom egne erfaringer. Men samtidig må vi passe oss for den feilen som har vært mer vanlig i tida med høyereavviket: å unngå å ta opp spørsmål, spesielt i fagforeninger, fordi massene har illusjoner om noen pamper, fordi det angivelig kan krenke noen og lage trøbbel — kort sagt: å oppfatte det slik at når noe ikke er klart for massene nå bør vi helst ikke si det sjøl heller. I praksis har dette ofte blitt en begrunnelse for borgfred med revisjonister, mens kameratene har unnlat å hjelpe massene til klarhet og overlatt dem til å finne ut alt sjøl.

k) Det er partiets oppgave å hjelpe til å organisere massene og sjøl jobbe i masseorganisasjonene.

Før revolusjonen sa Formann Mao at det kinesiske folket var svakt fordi det var uorganisert. Det er klart at om millionmassene skal kunne ta makta må de organisere seg. Om Norge kan vi si at det norske arbeidende folket er svakt, dels fordi det er uorganisert og dels fordi dets største masseorganisasjoner ledes av klassefienden, av borgere og arbeideraristokrater.

Det er en plikt for partiet og en del av masselinja å jobbe for å organisere massene. Det betyr å støtte oppbygginga av nye masseorganisasjoner, som ledes av medlemmene sjøl i det arbeidende folkets interesse. Og det betyr å jobbe i de «gamle» masseorganisasjonene, spesielt fagforeningene, men også andre, for å støtte medlemmenes kamp for å kaste ut pamper, bryte med klassesamarbeidspolitikken og gjøre masseorganisasjonene til redskaper for medlemmene og det arbeidende folket.

Det er lagas oppgave å støtte utbygginga av enhetsfrontorganisasjoner. Men hvor mange lag unnlat å gjøre det? Hvor mange lag lar være med å sette av kamerater til å hjelpe frontorganisasjoner fordi «vi kan ikke prioritere det»? Hva slags ansvar føler disse laga egentlig for de andre medlemmene i frontene?

Det er lagas plikt å delta i de breie masseorganisasjonene. Hvor mange lag har gått gjennom hvilke masseorganisasjoner som finnes i deres distrikt og vurdert hvor det er riktig å jobbe? Tenker kameratene over at mens de ignorerer denne oppgaven, sitter det kanskje folk i disse organisasjonene som er forbanna og ivrige på å slåss, og som gjerne skulle ha diskutert med noen?

Enhetsfront-organisasjoner er ikke *partier* og det er deres styrke. De kan forene folk på tvers av partipolitiske og ideologiske skillelinjer om felles sak. Partiets linje er å gå inn for at sånne organisasjoner skal være så breie som mulig og så lette å komme inn i som mulig. Likevel veit vi, at noen kamerater som jobber i fronter, straks går innfor at fronten skal strammes inntil å bli et slags «parti». «Før du kommer inn må du ha gått front-grunnsirkelen». «Vi kan ikke selge medlemskort på dørene, det kan får uante konsekvenser». osv. Hva er dette for noe annet enn sekterisme, frykt for at det ikke går an å jobbe tillitsfullt sammen med folk

med et annet syn? «Fronten bør understreke at Sovjet var sosialistisk fram til Stalins død, men blei kapitalistisk under Krustsjov. Den bør fordømme revisjonismen, erklære seg for sosialismen og støtte AKP(m-l). Denne typen «programforslag» har også hendelsesvis blitt foreslått av kamerater i fronter. Dette går i virkeligheten ut på å erstatte frontene med sympatisørorganisasjoner for AKP(m-l). Men vårt mål er at massene skal organisere seg, enten de sympatiserer med partiet vårt eller ikke...

Vi kommunister må alltid respektere frontene og masseorganisasjonene når vi er medlemmer der. Vi arbeider for og ikke i strid med det store flertallet av medlemmers interesser. Vi er for medlemsdemokrati og mot pampestil. Vi forlanger ikke «kommandoen» eller «direktivrett» over noen front, masseorganisasjon eller fagforening. Tvert imot er vi for at medlemmene skal bestemme. Vil vi gå inn for noe så skal det skje i samsvar med reglene for medlemsdemokratiet: våre kamerater legger fram forslag og forsøker å vinne støtte for dem gjennom å argumentere for det. Blir kommunister valgt til tillitsverv så må de være mønstre i åpenhet og demokratisk ledelse, og må avvise alle manipulasjoner osv. sjøl om de skulle være til «fordel» for dem sjøl. Vi må respektere medlemsdemokratiet sjøl om vårt syn og våre forslag faller.

Dette går ut på at vi alltid må vise utvetydig at vi aldri krenker frontene og medlemmene der. Bryter vi det har vi ikke rett til å snakke om masselinja overfor frontene. Vi må holde fast på prinsippene, slik at massene klart kan se forskjell på oss og på revisjonistene og sosialdemokratene, som alltid manipulerer og krenker medlemmene.

osb. At statsstønad ikkje er noka å byggje dagsavis på, sjå på dei borgarlege avisene, Ny Tid og Friheten. Dei er avhengig av stønad utafra osb. Vidare at folk trengjer avisa osb.

Lausalet er den viktigaste metoden for å verve mange nye abonnentar. Laussalet må verte fast og rutinemessig, alle viktige knutepunkt som T-bane, busstasjon, jernbane osb. må dekkjast. I boligstrøk må ein finne ut kor arbeidarklassen er mest konsentrert og leggje mest vekt på å drive kampanja der. På arbeidsplassane må alle selje, tryggleiksspørsmål kan ikkje løysast gjennom at nokre ikkje sel, det må vi løyse gjennom kva for metoder vi nyttar. Det er viktig at gode og dårlege røynslar kjem fram frå dette arbeidet.

GAMLE ABONNNTAR SKAL OG VERTE DAGSAVISABONNENTAR

Alle som no er abonnerar på vekeavisa skal og abonnere på dagsavisa. Vi må gå systematisk gjennom alle gamle abonnentar

og nytte dei same metodane som er lagd fram over. Diskuter grundig med dei og lytt til dei problema dei har og kva dei meiner om avisa.

INNSAMLINGA ER OG EIN DEL AV KAMPANJA

I iveren etter å få mange abonnentar og auke laussalet må vi ikkje gløyme at det ikkje vert noka dagsavis utan rotasjons-trykkeriet, og det vil verte vanskeleg, om ikkje uråd å nå målsettinga med 800.000 kroner til nyttår om vi ikkje får mange og store bidrag utafra våre eigne rekkjer. Vi har ikkje lukkast i kampanja om vi ikkje får mange nye til å gi bidrag. Her er det gjord lite utanom leirane sånn at det er mykje nybrottsarbeid. Men leirane har synt oss at det går. Mange vil gje om dei berre vert diskutert med og motivert til det. Derfor må vi vere sær medvetne om at vi og skal få folk til å gje bidrag når vi driv kampanja.

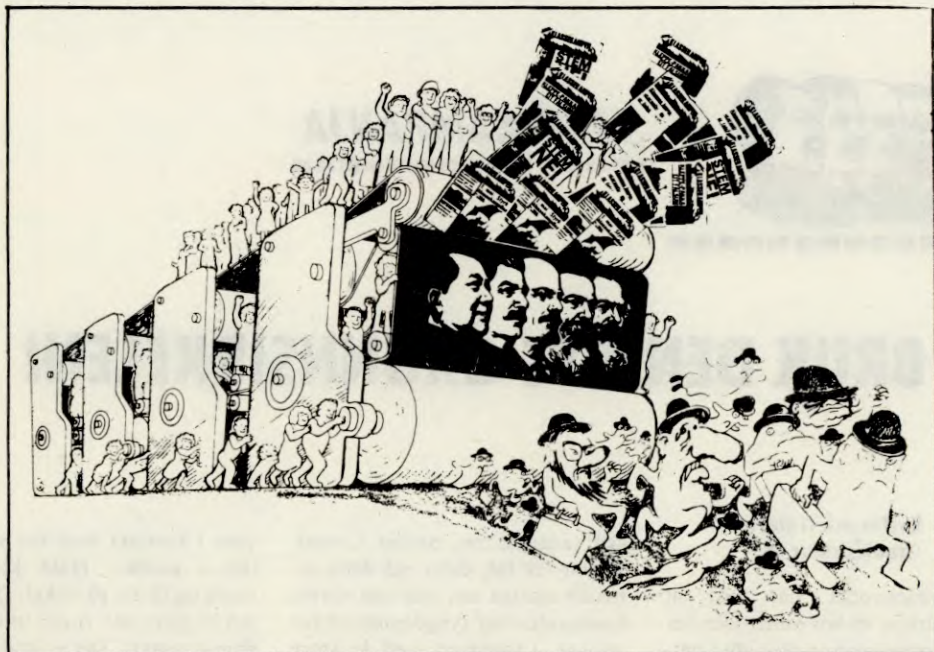
Gjennom heile innsamlinga har dei faste bidraga kvar månad vore ein hjørenstein. Dei har gjeve store resultat og gjord til at

målsettingene sikkert og godt har gått i hamn. Få folk til å binde seg for faste bidrag, organiser opplegg for å ta runden for å samle inn bidraga kvar måned/veke, avtal når det skal skje så dei er førebudd.

Vi skal og samle inn i det små, med bøsse på stand, blant arbeidskameratar osb. Å samle inn blant massene har og ei anna side enn dei store beløpa. Det er og viktig at dei gjev, stort eller lite beløp. Det å gje til avisa er å knytte dei nærare til ho, folk vert medvetne om at dei og er med på å byggje dagsavisa.

FÅ LØYVINGER FRÅ FAG- FORENINGAR OG KLUBBAR

Meiner vi alvor med at KK er avisa til arbeidarklassen, at avisa er ein reiskap for deira kamp? Er det ikkje da sjølv sagt at fagforeningar og klubbar medverkar til at avisa vert til? Telefonsentralmøntørane gjekk i spissen med å løyve 100 kroner til Rotasjonsfondet for ei tid attende. Ta dette opp i styre og på

medlemsmøte, før kamp for at KK er avisa til arbeidarklassen.

Dette er ikkje det same som når DNA syg pengar ut av medlemskontingenten til dei fagorganiserte, eller at nokre forbund skal få Arbeiderbladet til å halde hovudet over vatnet. Når ein klubb eller ei forening gjev til rotasjonsinnsamlinga så vel dei side og tek standpunkt til kva for avis dei kan kalle si. Dette er ei viktig oppgåve.

SKAP LIV OG RØRE RUNDT INNSAMLINGA

Å lage til KK/dagsavis-møter kan vere ein fin metode. Dersom

vi spør oss kvifor leirane gjev så gode og store resultat så ligg noka av svaret i at mange er samla, politikken og kulturen blomstrar, deltakarane ser resultat av verksemda si, entusiasmen vert vekt.

Dette kan vi gjere utan å ha sumarleir. Inviter alle venar av avisa og nokre til, dei må vere klar over kva dei går til og at dei må ta med mykje pengar. Mobiliser dei til å pynte lokalet, bake kake, koke kaffe ol. få i stand kultur, appell om historia til KK, kva KK har hatt å seie for utviklinga av klassekampen i Noreg (Pravda la grunnlaget for revolusjonen i Russland ...), korleis Pravda vart ei masseavis, korleis massene støtta Pravda, sjå SUKP(b)s historie s. 157ff (utgåva til Oktober).

Når alle har tekna abonnement og er tomme for pengar er det ein god ide å tekne faste bidrag, gjeldsbrev o.a. Dette åpner og for at fleir vil vere med i kampanja, delta aktivt sjølv med å verve

abonnentar, samle inn pengar og auke laussalet.

DET FINST MANGE METODER

Det er mange måter å drive kampanja på, mange metoder vil sikkert utvikle seg gjennom kampanja. Men ein ting må gjenomsyre alt arbeidet vårt: *Masselina, politisk mobilisering.*

Det er mobilisering av mange faste bidragsytarar som må verte den viktigaste metoden i innsamlinga. Utover denne hovudmetoden må vi leggje vekt på enkle midler, det er ikkje store loppemarknader og store auksjoner som skal verte dei viktige metodane. Det er entusiasmen til massene som skal verte vekt.

Hans

VERVEKAMPANJA

BRUK DEN NYE GRUNNSIRKELEN!

Kvifor må vi starte studiesirklar nå?

Verveoppøpet slår fast at grunnsirklar er hovedmetoden for å få sympatisørane våre inn i partiet. Arbeidet i grunnsirklane vil vere utgangspunktet for dei som

skal ta steget inn i partiet. Grunnsirklar tek tid, difor må dette arbeidet startas nå, sjøl om vervekampanjen har tyngdepunktet sitt seinare. I samband med dei store mobiliseringsoppgåvene våre på ettersumaren og i haust har vi og

vore i kontakt med dei som bør inn i partiet. Hald kontakten varm og få dei på sirkel. Det same må vi gjere når vi går ut med KK som dagsavis. Det er ingen grunn til å vente med studietilbodet. I verveoppøpet blir det lagt vekt

på kor viktig det er å ha sterk kader til å leie sirkane. Kader-disponeringa må gjerast nå og det gjerast best i samband med at sirkelarbeidet startast.

**Vi har fått ny studiesirkel,
gå ut med den.**

Partiet sender i desse dagar ut ei flunkande ny studiebok i marxismen-leninismen Mao Tsetungs tenkning. Denne er tufta på røynslene vi har gjort i kampen for ei revolusjonær line. Difor er den eit tilbod vi kan vere stolt av og eit redskap til å fylke nye krefter om kommunismen og det kommunistiske partiet. Denne boka treng inga introduksjonstid, den bør ikkje kvile i hyllene. Få den ut til dei som skal ha, og bruke den. Sjøl om en er igang med sirkelen på den gamle sirkelen, lyt ein skifte til den nye boka.

**Studieopplegget styrkar
kampen for revolusjonen
mot revisjonismen**

Vi har røynslar frå korleis vi må kjempe mot revisjonismen i arbeiderrørsla. Dette er ingen lett kamp og det er ingen kort kamp, og ikkje minst: det er ein kamp blant og med arbeidarmassane. Korleis kan vi finne at studieboka svarar på dette? Når du blar i boka vil du finne at ho legg stor vekt på å legge fram den prinsipielle kommunistiske lina på dei sentrale områda. Ho legg vekt på dette for å vise korleis ei riktig line skil seg frå revisjonistane og opportunistens liner. Vi må dra skilet og vinne oppslutning om ei revolusjonær line. Vidare vil du sjå at vår politikk heile tida er knytt til kommunismens klassikarar. Kvifor det? Fordi vi skal fjerne all tvil om at revisjonismen bryt med marxismen medan vi bygg på han. Dette er viktig for å få spreidd all tåka som kjem frå ulikt hald. Boka legg vekt på dette fordi vi har røynslar for at vi har teke lett på dette. Vi kan aldri nøye oss med å markere stand-

punkt, vi må grunngi dei og knyte dei til marxismen. Dette er å nytte masselina, få politikken og teorien ut til massane og få dei til å slåss. På felt etter felt setjast korrekte liner opp mot revisjonistiske og opportunistiske.

**Boka gir kunnskap
om arbeidarrørslas
historiske røynslar**

Marxismen veks fram gjennom historia, å gripe den kommunistiske lina er å gripe røynsla frå mange historiske kampar på mange felt. Boka har mykje stoff frå klassekampen og den legg vekt på å få fram den organiserte kommunistiske rørsla si historie. Ved sida av å innehalde mykje viktig stoff frå klassekampen verda over, finnst ei grundig gjennomgåing av vår eiga rørsle si historie. Denne er på ingen måte berre til informasjon, den er for å lære av kampen om lina i arbeidarrørsla og den kommunistiske rørsla sjøl.

**Boka skjerpar kampen
mot dei borgarlege
arbeidspartia**

Studiematerialet vårt er målretta, vi vil spreie kommunistisk teori fordi massane treng den for å sigre. For at teorien skal bli ei kraft må kreftene organiserast. Massane kan ikkje organiserast rundt ei revolusjonær line før innflytelsen frå dei borgarlege arbeidspartia er knust. Boka har difor eit eige møte på desse. Her finnst ei grundig gjennomgåing av historia og standpunkta til desse partia. Ikkje minst finnst det mykje stoff om grunnlaget og klassekreftene for dei borgarlege agentura og opportunisten. Her får du både historisk og rykande ferske oppsummeringar. Dette er svært viktig i høve til den målsettinga vi har med arbeidet vårt nå.

VERVEKAMPANJA

Ta opp kampen, få sirklane i gang

Kameratar, alt ligg til rette for at vi får i gang mange sirklar. Skål partiet få nye krefter må vi lage ein grunnsirkelbevegelse. Vi har ein høveleg reiskap i arbeidet. Få den ut der den høyrer heime. Gå grundig igjennom alle problem som er til hinder for å få i gang grunnsirkelarbeidet. Gå grundig inn på synspunkt mot innsats på dette nå, fordi nokon måtte meine at dette ikkje samsvaret med dei tre kampanjane si plassering i tid. Vervekampen har tyngdepunktet seinare, men alle skjønner at den ikkje kan eller bør slås på ein dag. Vi skal oppretthalde planen, men vervekampen krev at vi førebur den vi må sjå einskapen i arbeidet og kunne spele med fleire fingrar. Noko anna ville vere skjematenkning og byråkrati og vil visseleg legge grunnen for at vi ikkje får organisert sympatisørane våre i partiet. Vi treng desse klassekjemparene, legg grunnlaget, få igang grunnsirklar!

Wiggo

UTDRAG FRA STUDIEBOKA —
HER SETTES KOMMUNISTENES SYN
PÅ STATEN SKARPT OPP MOT DET
MODERNE REVISJONISTISKE SYNET.

SV og «NKP» fører folk bak lyset.

Til tross for disse uttalelsene: SV og «NKP» har det samme synet på staten som Arbeiderpartiet.

Når SV og «NKP» slår fast at staten er borgerskapets stat, gjør de det for å lure progressive og revolusjonære. Hvis de ikke sa dette kunne de ikke framstå som «revolusjonære marxister». Om vi gransker SV og «NKP»s program, om vi gransker andre uttalelser, og ser på deres praksis vil vi raskt se hva som skjuler seg bak frasene.

Synet til SV på voldsmakta.

Vi har påvist at det er voldsapparatet som er kjerna i staten — spesielt militæret og politiet. Vi har også vist hvordan dette undertrykkelsesapparatet er blitt brukt gjennom tidene mot folket i Norge.

Kommunistenes lære om staten

Dette tar bare med noe av det Lenin peker på. Men vi tror vi har fått fram det viktigste i kommunistenes lære om staten. Det er:

- Staten oppstår når klassesamfunnet oppstår.
- Staten er den herskende klassens undertrykkingsorgan.
- Det viktigste ved staten (kjerna) blir derfor væpna avdelinger som hæren og politiet og fengsler.
- Sjølt det mest demokratiske kapitalistiske land er i virkeligheten et brutalt borgerskapets diktatur over arbeiderklassen og det arbeidende folket.
- I et sosialistisk land under proletariatets diktatur, undertrykker staten minoriteten som ønsker å få tilbake utsugersamfunnet. Den sikrer for første gang demokrati for arbeiderklassen og det arbeidende folket.
- I et kommunistisk samfunn hvor det ikke er klasser, vil det heller ikke være noen stat.

SV har følgende oppsummering av denne historia: «Norge har derimot hatt ei etter måten fredelig og demokratisk historie. Striden mellom klassene har ikkje vore prega av valdsbruk, jamvel om det fins døme ein kan vise til. ... Partiet vil ... motarbeide vald og våpenbruk og arbeide for ein fredelig overgang til sosialismen i Norge.» (SVs Prinsippprogram s.27).

SV forfalsker historia.

SV-ledelsen forfalsker bevisst norgeshistoria for å forsvare sitt syn på staten. De forfalsker helt bevisst det faktum at den norske historia er full av vold og undertrykkelse.

Dette kommer også klart fram i SV-programmet (s.27/28) hvor det heter:

«Det vil skape betre vilkår for ein fredelig overgang til sosialismen... (om ein) får til ei demokratisk styring av militærstellet...»

SV-ledelsen forsøker å innbille folk at det er mulig å få ei «demokratisk styring». De ljuger om at borgerskapet er villig til å gi fra seg styringa av sitt viktigste undertrykkingsredskap — militæret. Å påstå noe sånt er å skjønne borgerskapet.

«NKP» skjønner staten

I det «Aksjons- og handlingsprogrammet» som «NKP» vedtok i febr.76, er det heller ikke grenser for hvordan staten skjønnes. Her heter det:

«3. Bank- og kredittvesenet må nasjonaliseres. Dette vil innskrenke finanskapitalens maktposisjoner og bety at kredittgivingen, både til investeringer og drift, kan underlegges samfunnsmessige vurderinger.

4. De største monopolforetak og nøkkelbedrifter må nasjonaliseres. Dette vil gi de politiske myndighetene avgjørende herredømme over utbyggingen av næringslivet i landet og over prisdanningsprosessen. Særlig viktig er det å overta bedrifter som er eid eller på annen måte dominert av utenlandske monopoler:

En slik demokratisk nasjonalisering vil ta den økonomiske makt fra monopolene og legge den i organer som gir folkevalgt kontroll over og fullt bedriftsdemokrati i de nasjonaliserte bedriftene.

5. Bedriftsdemokratiet i de privateide bedriftene må bygges ut slik at de ansatte sammen med representanter for de folkevalgte, offentlige myndigheter får flertall i bedriftenes styrende organer».

Hva er det «NKP» sier? Jo, de sier at staten kan spille en progressiv rolle, at det arbeidende folket kan bruke den borgerlige staten. De sier at imperialistene frivillig vil gi fra seg det de eier i Norge osv.

Dette er løgn og bedrag. Staten er borgerskapets stat. Det at denne staten overtar bedrifter osv. betyr ingen bedring for det arbeidende folket.

.....

LANDSMØTEFORBEREDELSENE: PROGRAM DISKUSJONEN

REVISJONISMEN SITTER SVÆRT DJUPT.

Sjølkritikk fra Enok.

I TF for juli legger jeg fram en rekke synspunkter av moderne revisjonistisk karakter, som H. Gråtopp gjendriver både grundig og godt. På enkelte punkter vil jeg likevel fortsette diskusjonen. Sjøl om det er enighet mellom oss på spørsmåla om borgerskapet som en klasse og hovedmot-sigelsen i Norge, tror jeg enda ikke at denne enheten er tilstrekkelig djup.

BORGERSKAPET ER ER EN KLASSE

Til spørsmålet om utbyttinga.

Jeg er enig i at det er feil å konstruere et vanntett skille mellom monopolkapital og annen kapital. Standpunktene mine er ført til spissen av Bo Gustafsson i Marxistisk Forum nr.2 og 3 for 1976. Der bruker han blant annet følgende Lenin-sitat for å forsvare et slikt skille:

«På den ene siden de veldig dimensjoner som kjennetegner den på få hender konsentrerte finanskapital med sitt overmåte vidtforgrenete og finmaskete nett av forbindelser og tilknytninger, en kapital som ikke bare underlegger seg de mellomstore og små, men til og med de minste kapitalister og driftsherrer, på den andre siden den skjerpede kamp mot de andre nasjonalstatlige finansgrupper om verdens oppdeling og om herredømmet over andre land — alt dette medfører at alle besittende klasser i flokk og følge går over på imperialismens side». (Lenin: Imperialismen, Ny Dag-utgava s.120)

B.Gustafsson har for det første «rettet på» Lenin ved å nytte uttrykket «undertrykke» istedenfor «underlegge seg» i dette sitatet. Videre underslår han Lenins konklusjon på slutten av sitatet.

(Uthevet av meg) Det er altså svært tvilsomt å bruke Lenin til inntekt for synet om borgerskapet i et land som skarpt inndelt i 2 leire med avvikende interesser. Lenins konklusjon er snarere stikk motsatt.

B.Gustafsson sier videre, akkurat som jeg i juli-TF at monopolprofitter «motsvaras av profitter som i allmänhet och på lang sikt ligger under genomsnittsprofitten» (Marxistisk Forum nr.3, s.10) I Politisk Økonomi står følgende: «En av kildene til maksimalprofitten, som tilfaller monopolene, er omfordelingen av merverdien, som bevirker at ikke-monopoliserte bedrifter ofte ikke engang oppnår gjennomsnittsprofitt.» (s.236)

Dersom man studerer disse sitatene, er det lett å slå fast at de ikke står for det samme. BG gjør «en av kildene, som ofte bevirker til» til noe som gjelder «i all-

LANDSMØTEFORBEREDELSENE: PROGRAM DISKUSJONEN

menhet og på lang sikt». Dette er en revidering av marxismen-leninismen, som hevder at gjennomsnittsprifitten er den lavest tenkelige. «I allmennhet» gjelder det nettopp at småkapitalistene oppnår gjennomsnittsprifitt.

B.Gustafsson fører i pennen et «bevis» for en antagonistisk motsigelse mellom monopolkapital og småkapitalistene i konkurransektoren ut fra utbyttingsforholdet. Dette mener jeg er uholdbart, bl.a. fordi han i mine øyne underslår at maksimalprifitten i hovedsak knytter seg til den monopolistiske prisfastsettelsen og ikke direkte til utbyttinga. Monopolprisene rammer arbeidsfolk på en helt annen måte enn småkapitalistene.

Kort til begrepene maksimalprifitt/ superprifitt/ ekstra-prifitt, som jeg hevdet stod for det samme. Når det gjelder «ekstraprifitt», bruker klassikerne det på forskjellige måter. (Se f.eks. Lenin i «Imperialismen og sosialismens splitting», svensk utgave s.19) Jeg mener imidlertid det er formålstjenelig å bruke begrepet slik H. Gråtopp gjør det, som en prifitt som midlertidig ligger over gjennomsnittsprifitten pga. ny rasjonalisering el.

Når det gjelder «superprifitt» forstår jeg ikke forskjellen. Er ikke monopolselskaper samtidig imperialistiske selskaper, og monopolistisk utbytting samtidig imperialistisk utbytting?

SPØRSMÅLET OM STAT- SMAKTA

H. Gråtopp og jeg er enige i at monopolborgerskapet sitter med statsmakta aleine uten å dele den med noen andre. Men er det

derfor riktig å snakke om «monopolborgerskapets stat»? Etter min mening nei.

Monopolborgerskapet kontrollerer statsapparatet og får slik visse privilegier framfor ikke-monopolister ved bevilgninger og annen statlig økonomisk politikk. Men dette er en underordna side ved statsmakta.

Den overordna sida ved staten, som jeg underslår i juli-TF, er at det er *hele* borgerskapet sin undertrykkingsmaskin retta mot proletariatet. Voldsapparatet, som er kjerna i staten, bestemmer statens karakter som et redskap for det samla borgerskapet som herskende klasse.

Eksempelet Gillesen bygger etter min mening opp under dette. «Dommen» i arbeidsretten og «boten» på 1000 kr. skal bare tjene til å stagge gemyttene i proletariatet. Sett under ett har voldsapparatet i denne saka *for-svart* Gillesen, ved stadig å trenere saka, felle latterlige dommer og ved å unnlate å fullbyrde dommene.

Statens karakter som redskap for hele borgerskapet, gjør det etter mitt syn rett å snakke om «borgerskapets stat» og «borgerskapets diktatur». Uttrykket «monopolborgerskapets stat» legger for stor vekt på at diktaturet utøves av monopolborgerne, og for liten vekt på klassekarakteren og statens viktigste oppgave. Slik åpner uttrykket for illusjonene om monopolborgerskapet som herskende klasse, en klasse for seg i motsigelsen til det øvrige borgerskapet.

SPØRSMÅLET OM KRIGEN

De ikke-monopolistiske borgerne har én interesse å forsvare: Retten til å utbytte proletariatet. I

dagens Norge kan denne interessen kun ivaretas av monopolborgerskapet ved statsmakta.

For borgerne er det derfor av underordna betydning hvilken gruppering av monopoler som sitter med statsmakta, evt. hvilken supermakt som okkuperer landet, så lenge de beholder retten til å utbytte «sine» arbeidere. Erfaringene fra Norge under 2. verdenskrig mener jeg bygger opp under dette.

Ut fra dette følger det at det ikke-monopolistiske borgerskapet vil støtte seg på den sterkeste monopolgrupperinga/ supermakta og aktivt bekjempe både folkekrigen og revolusjonen. Dette mener jeg er en avgjørende faktor for å samle hele borgerskapet i en klasse.

HOVEDMOTSIGELSEN: PRO- LETARIAT — BORGERSKAP

Dette spørsmålet er jeg langt mer usikker på. Jeg står idag på SKs standpunkt uten at det er så veldig grunnfesta. Argumentasjonen hos den enkelte spriker veldig, og jeg tror at enheten i bevegelsen enda er grunn på dette spørsmålet. Jeg skal her legge fram det jeg la vekt på da jeg forandra standpunkt i sommer.

Den «empirien» jeg la fram i juli-TF, er ikke bare tilfeldig, den er også direkte gæren. Den likestiller kampene i proletariatet med kampene i småborgerskapet og putter alt sammen i den samme sekken og slutter: Se på kampene folket fører mot monopolkapitalen! Dette må være den viktigste motsigelsen i samfunnet!

Jeg mener at kampene i 70-åra (og annen erfaring) viser at når motsigelsen borgerskap/ proletariatet skjerpes, så virker dette inn på utviklinga av hele samfunnet og preger de andre motsigelsene i en helt annen grad enn når motsigelsen småborgerskap/ borgerskap skjerpes.

Kamerater som har studert 30-åra, mener at retninga på de kampene bøndene førte var avhengig av kampen mellom de to store klassene. I begynnelsen av 30-åra gikk bøndene til venstre. Da borgerskapet satte inn sin storoffensiv med hovedavtalen og den borgerlige arbeiderregjeringa, gikk bøndene til høyre.

Sammenlikn mai-opprøret i Frankrike 1968 med lånekasseaksjonen 1970: I det første tilfellet stod arbeiderklassen en stund i ledelsen inntil revisjonistene klarte å sabotere den åpne kampen i proletariatet og splitte arbeiderne fra studentene. I det andre tilfellet lyktes det ikke å bygge noen virkelig kampenhet med arbeiderklassen. Det er ingen tvil om hvilken av kampene som preget samfunnet og utviklinga av de andre motsigelsene i størst grad.

Hvorfor har partikampene og bekjempelsen av den moderne revisjonismen vært særlig åpen og skarp siden 1974? Etter min oppfatning blant annet fordi klassekampen i proletariatet har vært særlig åpen og skarp nettopp fra 1974 av.

Sammenlikn Hitra-aksjonen med Jøtul-streiken: Begge kampene blei møtt med borgerskapets ville angrep, såvel i form av gulrøtter som piskeslag. Småbøndene vakla mer under aksjonen og borgerskapets agenter knekket aksjonen relativt lett. På Jøtul holdt arbeiderne disiplinen i egne rekke og stod fast til aksjonen hadde seira.

Dette eksemplet viser bedre enn mange andre hvordan proletariatet er den eneste klassen som har egenskapen som *leder*: Det har ingenting å miste, og vakler derfor ikke slik som småborgerskapet. På grunn av sin konsentrasjon og sine kamptradisjoner er det best organisert, og arbeidssituasjonen i produksjonen har gitt det disiplinen framfor noen annen klasse.

Alt dette gjør det vannvittig å sideordne motsigelsene proletariatet/borgerskapet på den ene sida, og småborgerskapet/borgerskapet på den andre. Det er nettopp dette B.Gustafsson gjør seg til talsmann for.

B. Gustavsson hevder at vesen (klassemotsigelsen proletariat/borgerskap) og foreteelse (hovedmotsigelsen i samfunnet) aldri faller sammen. Jeg har inntrykk av at han av dette slutter at hovedmotsigelsen ikke kan være en av de grunnleggende motsigelsene. Slik visker han ut proletariatets ledende rolle, og han gjør motsigelsen proletariat/borgerskap, som H. Gråtopp korrekt uttrykker, til en museumsgegenstand.

En påstand hos H. Gråtopp setter jeg imidlertid spørsmålsteget ved: «Filosofisk er det (å stille hovedmotsigelsen som i 1973-programmet) feilaktig fordi hovedmotsigelsen ikke er en sum av motsigelser.» Hva med hovedmotsigelsen i verden idag? Er ikke det nettopp en «sum» av en enorm mengde underordna motsigelser?

Jeg tror vi ennå har langt igjen før vi har smidd en sterk enhet på klasseanalyse og hovedmotsigelsen i Norge. Revisjonismen sitter svært djupt i de fleste av oss. Sjøl føler jeg at grepet både om teorien og empirien er for svakt til å gripe klasseanalyse helt og fullt. Derfor håper jeg at folk vil videreføre de punktene jeg har lagt fram og imøtegå alle eventuelle avvik i innlegget.

Enok.

Fra Halvard Gråtopps kritikk av det første innlegget til Enok.

A REDUSERE ALLE MOT-SIGELSER TIL EN

Enok beskriver en lang rekke kamper, og de fleste av dem er uttrykk for forskjellige motsigelser, ikke for den ene side i en motsigelse. Småbondenes kamp er et uttrykk for motsigelsen mellom dem og borgerskapet og borgerskapets stat. Det er en annen motsigelse enn motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet. Enok forsøker i likhet med 73-programmet å gjøre mange motsigelser til en. Det er filosofisk og praktisk feilaktig. Filosofisk er det feilaktig fordi hovedmotsigelsen ikke er en sum av motsigelser. Det er den motsigelsen av mange som spiller den

dominerende og avgjørende rollen. Praktisk er det feilaktig, fordi den ujamne utviklinga mellom de forskjellige motsigelsene som vi ser i virkeligheten blir borte. Det kan nemlig godt tenkes perioder da motsigelsen mellom proletariatet og borgerskapet skjerpes, samtidig som motsigelsen mellom de småborgerlige intellektuelle og borgerskapet blir mindre.

Den formuleringa Enok kommer med betyr ei nedvurdering av proletariatets særskilte historiske rolle. Det er klart at ingen formulering kan garantere mot å bli utnyttet til vulgarisering, heller ikke den korrekte formuleringa i forslaget

til prinsipp-program. Men Enoks formulering er eksplisitt feilaktig av tre grunner: Den bryter med innholdet i hovedmotsigelsesbegrepet, den blander sammen flere motsigelser som har sin særskilte karakter og den nedvurderer proletariatets rolle. Ei slik formulering vil ikke bare åpne for avvik, den er i seg sjøl et avvik.

LANDSMØTEFORBEREDELSENE: PROGRAM DISKUSJONEN

Hovedmotsigelsen i verden

Svar til Jan i TF/aug.

Først vil jeg si at jeg er uenig i endel av kritikken Jan retter mot meg.

For det første: Jeg setter *ikke* likhetstegn mellom sosialimperialismen og Sovjetimperialismen. Tvert i mot — jeg sier det har vært en tendens hos endel kamerater til å gjøre dette — hvis det gjøres er i alle fall prinsippprogrammets hovedmotsigelse gal. Forøvrig mener jeg at de andre revisjonistlanda i stor grad er styrt av Sovjetimperialismen. (Det programmatisk vedtaket fra AKP(m-l) om Sovjet idag heter vitterlig «Sosialimperialismen — Sovjet idag» i bestemt form og kan lett tolkes som om Sovjetimperialismen er den eneste sosialimperialisme).

For det andre: Jeg tror ikke Martin G. Knutsen vil like forslaget mitt til hovedmotsigelse (Imperialismen mot verdens undertrykte nasjoner) så lenge jeg tar med hovedfienden: Sovjetimperialismen og USAimperialismen som jeg mener er nødvendig å gjøre når vi setter fram hovedmotsigelsen i verden. Dette er en nødvendig utdyping av den viktigste krafta på den ene sida av hovedmotsigelsen.

I pakt med dette mener jeg at kampen mot sosialimperialismen sjølsagt ikke skal trappes ned, men tvert imot intensiveres. Og det gjelder særlig mot Sovjets sosialimperialisme som er den farligste for Norge idag.

Den viktigste årsaken til mitt første innlegg var å avgrense meg fra å stille de to supermaktene som ene sida i hovedmotsigelsen, og det mener jeg Jan har gjort bedre enn meg. Jeg mener det er

en fare for — ved at vi setter opp imperialismen «mot» sosialimperialismen — at vi lager et kunstig skille mellom dem. Det vi da gjør er å si at «imperialisme» — det er det vi kjenner som tradisjonell vestlig imperialisme mens sosialimperialisme er den «politikk» Sovjet og dens drabanter fører. Både vestlig imperialisme og sosialimperialismen er en del av det imperialistiske verdenssystemet.

Imperialisme er nettopp imperialistisk handling. Hvordan du draperer denne handling er bare et spørsmål om taktikk. Hvorfor sosialimperialismen er så farlig er fordi den henvender seg til folk med sosialistiske ord og vendinger og svært få har gjennomskua Sovjet skikkelig. Derfor er det nødvendig for oss å bekjempe sosialimperialismen og dens talsmenn i Norge.

Jeg er enda ikke sikker på om ikke programforslagets formulering setter imperialisme opp mot sosialimperialisme og derved gir grunnlag for å tru at sosialimperialistenes handling er forskjellig fra imperialistenes handling. Dette mener jeg vi unngår ved å formulere slik:

Hovedmotsigelsen går mellom imperialismen og verdens undertrykte nasjoner.

Og samtidig har med:

Hovedfienden til verdens folk er Sovjet-imperialismen og USA-imperialismen.

Er som sagt usikker, men står fortsatt på mitt til jeg blir overbevist.

V.S.

Svar til V.S.

Vi er enige om politikken partiet skal føre ut, kamerat. Om at sosialimperialismen og dens agenter i Norge må bekjempes for at revolusjonen skal seire.

Men jeg synes du grøter til spørsmålet når du formulerer hovedmotsigelsen. For det første: Åssen i all verden får du det til at å skrive om *sosialimperialismen* er å dekke over at Sovjet fører en imperialistisk politikk — når vi nettopp skriver imperialisme svart på hvitt? Og samtidig er programforslaget korrekt i å få fram at «sosalimperialisme» er et eget vitenskapelig begrep — sosialisme i ord, imperialismen i praksis ved å stille hovedmotsigelsen sånn:

Imperialismen og sosialimperialismen mot verdens undertrykte nasjoner.

For det andre: Dette er ikke flisespikking, men *formuleringer* av slike saker er viktig politikk. Vi vil ha et skarpt og klart program som ikke inneholder eller åpner for revisjonisme — og som kamerater eller andre ikke kan skjule sentristiske eller åpent gjerne linjer bak.

Og nettopp derfor holder jeg fast på at MGK vil like din revisjon av hovedmotsigelsen. Vi kan nemlig ikke bedrive lange akademiske skrivelser om hovedmotsigelsen og hovedfiende og hvem som er førende kraft på hver side av motsigelsen når vi skal forklare folk åssen skillelinjene i verden går. La oss være enkle — og samtidig korrekte og vitenskapelige. La oss holde hardt på programforslagets definisjon av hovedmotsigelsen.

Til slutt vil jeg ta sjølkritikk på påstanden om at du «setter likhetstegn mellom Sovjetimperialismen og sosialimperialismen allment». Det er bra at du går mot denne gjerne tendensen. Men innlegget ditt sist var nok så upresist her og kunne misforstås.

Jan.